

THUẬT NGỮ TIẾNG LATINH THÔNG DỤNG CHUYÊN NGÀNH LUẬT

Biên soạn: TS. Nguyễn Minh Tuấn

Hà nội, 2014

LỜI NÓI ĐẦU

Khi học luật, có bao giờ bạn nghĩ tới tìm hiểu những thuật ngữ pháp lý gốc được diễn đạt ra sao không? Nếu có, thì đây là một cuốn sách phù hợp dành cho bạn, giúp bạn tự học và nắm bắt những thuật ngữ này một cách dễ dàng, không mất nhiều thời gian.

Nguồn cội ngôn ngữ luật pháp là Tiếng Latinh. Đây là ngôn ngữ chính thức của Đế quốc La Mã, nơi khởi nguồn của Luật La Mã, với những thuật ngữ pháp lý, qui tắc mang tính chuẩn mực. Các thuật ngữ pháp lý trong Tiếng Anh, Tiếng Đức, Tiếng Pháp mà chúng ta sử dụng hiện nay đa phần đều có nguồn gốc từ Tiếng Latinh.

Ở Việt Nam, có lẽ chưa bao giờ việc học tập, nghiên cứu khoa học pháp lý lại trở nên sôi động như ngày nay. Người học có nhiều cơ hội tiếp cận thông tin và tri thức hơn bao giờ hết. Nhằm thực hiện yêu cầu biên soạn sách tham khảo phù hợp với nhu cầu của người học, tác giả đã tham khảo nhiều tư liệu của nước ngoài để xây dựng cuốn sách “*Thuật ngữ Latinh thông dụng chuyên ngành luật*” này. Hi vọng những thuật ngữ nêu trong cuốn sách này sẽ là nguồn cảm hứng, là những gợi ý cho bạn đọc trong việc tiếp tục mở rộng tìm hiểu các vấn đề pháp lý liên quan khi có cơ hội.

Các mục từ trong cuốn sách này được sắp xếp theo thứ tự vần chữ cái. Những từ gốc tiếng La-tinh đều được chú giải Tiếng Việt, kèm theo ngôn ngữ Tiếng Anh, Tiếng Đức tương đương để bạn đọc tiện đối chiếu.

Mặc dù tác giả đã rất cố gắng, nhưng sẽ không tránh khỏi những thiếu sót. Với tinh thần học hỏi, chia sẻ thông tin, kinh nghiệm, tác giả rất mong nhận được những góp ý của bạn đọc, các đồng nghiệp để tiếp tục hoàn thiện cuốn sách này. Hi vọng cuốn sách này là cẩm nang rất hữu ích, cần thiết cho các luật sư, luật gia, sinh viên, học viên đang theo học chuyên ngành luật.

Hà nội, tháng 9 năm 2014

TS. Nguyễn Minh Tuấn

THUẬT NGỮ LATINH THÔNG DỤNG CHUYÊN NGÀNH LUẬT

STT	Tiếng Latinh	Tiếng Việt (ngôn ngữ khác tương đương và chú giải)
A		
1.	a mensa et thoro	<p>Xa cách, không thân mật (Tiếng Anh dịch từ gốc Latinh: “from table and bed”, nhưng cũng có sách dịch là “from bed and board.”)</p> <p>Ví dụ “Divorce <i>a mensa et thoro</i>” có nghĩa là sự “ly thân”, một sự không chung sống cùng nhau như bình thường, nhưng chưa ly hôn về mặt pháp lý. Quan hệ hôn nhân là chưa chấm dứt. Đây cũng là trường hợp Tòa án thường áp dụng theo yêu cầu của người vợ trong trường hợp người chồng quá tàn nhẫn, độc ác. “Divorce <i>a mensa et thoro</i>” không ảnh hưởng đến quyền lợi của con cái và cũng chưa cho phép việc một bên kết hôn với người khác.</p>
2.	a posteriori	<p>Từ cái mà xảy ra sau đó (Tiếng Anh: from later; Tiếng Đức: der spätere, hintere, jüngere, folgende; Von dem, was nachher kommt)</p> <p>Từ này được dùng trong ngữ cảnh ví dụ tranh luận bắt nguồn từ một sự kiện xảy ra sau.</p>

		Từ này cũng liên quan đến các phán quyết của Tòa án mà nội dung của nó là dựa trên kinh nghiệm để phán đoán về cái xảy ra sau đó, trái với nó là những phán quyết dựa trên thực tế đã xảy ra trước đó (a priori).
3.	a priori	Từ cái mà xảy ra trước đó (Tiếng Anh: from earlier; Tiếng Đức: der vordere, frühere, erste [von zweien], folgende) Từ này được dùng trong ngữ cảnh ví dụ tranh luận bắt nguồn từ một sự kiện xảy ra trước đó.
4.	a quo	Từ một quyết định/ vấn đề liên quan (Tiếng Anh: from which; Tiếng Đức: Seit dem Tage) Từ này được dùng trong ngữ cảnh ví dụ liên quan đến Tòa án sơ thẩm, hoặc quyết định của Tòa án trước đó.
5.	a verbis legis non est recedendum	Không ai được làm trái với ngôn từ của luật (Tiếng Anh: From the words of the law there should be no departure; Tiếng Đức: Vom Wortlaut des Gesetzes darf man nicht abweichen)
6.	a.i. (gốc latin: ad interim)	Tạm thời (Tiếng Anh: temporarily; Tiếng Đức: vorübergehend)
7.	a.m. (gốc latin: ante meridiem)	Buổi sáng, thời điểm trước 12 giờ trưa (Tiếng Anh: before midday; Tiếng Đức: vormittags)
8.	ab initio nullum semper nullum	Ngay từ đầu đã vô hiệu, thì luôn luôn là vô hiệu (Tiếng Anh: at the beginning void, always void; Tiếng Đức: anfangs nichtig, immer nichtig) Chẳng hạn, một giao dịch pháp lý ngay từ đầu nội dung

		đã trái với pháp luật, trái với đạo đức xã hội thì vô hiệu.
9.	ab extra	Từ bên ngoài (Tiếng Anh: from outside; Tiếng Đức: von außen herein) Ví dụ: một người có thể được nhận hỗ trợ từ bên thứ ba (từ bên ngoài).
10.	ab initio	Từ đầu (Tiếng Anh: from the start; from the beginning; Tiếng Đức: von Anfang an) Thường sử dụng để đề cập đến thời hiệu của một hợp đồng, một đạo luật, một cuộc hôn nhân là hợp pháp. Từ đồng nghĩa với từ này trong Tiếng Latinh là Ab ovo (từ đầu).
11.	aberratio ictus	Nhầm đối tượng của hành vi (Tiếng Anh: accidental harm to a person; Tiếng Đức: Fehlgehen des Schlages (der Tat)): Ví dụ cầm súng bắn dự định vào một mục tiêu, nhưng bắn nhầm sang mục tiêu khác.
12.	absentes	Vắng mặt tại Tòa án (Tiếng Anh: absence at the Court; Tiếng Đức: Körperlich (vom Gerichtsort) Abwesende)
13.	absolutio	Sự tha tội; sự tuyên bố trắng án (Tiếng Anh: acquittal; not-guilty verdict; Tiếng Đức: Freisprechung ; Freispruch)
14.	absolutio ab actione	Bãi nại vì không có cơ sở pháp lý (trong tố tụng dân sự) vì lý do vật chất; Tuyên bố trắng án (Tố tụng hình sự) (Tiếng Đức: Abweisung der Klage als unbegründet (Zivilprozeß); Freispruch von der Anklage (Strafprozeß)) Thuật ngữ này ngược nghĩa với việc bãi nại do không có

		cơ sở pháp lý về thủ tục (absolutio ab instantia)
15.	absolutus sententia iudicis praesumitur innocens	Ai được Tòa tuyên vô tội điều đó cũng có nghĩa rằng người đó không có lỗi (Tiếng Anh: a person acquitted by a judge's decision is presumed innocent; Tiếng Đức: Wer durch Gerichtsurteil freigesprochen worden ist, gilt als unschuldig)
16.	abundans cautela non nocet	Cẩn tắc vô áy náy/Cẩn thận không thừa (Tiếng Anh: abundant caution does no harm; Tiếng Đức: überflüssige Vorsicht schadet nicht/ unnötige rechtliche Absicherungsmaßnahmen sind unschädlich).
17.	abusus non tollit usum	Cấm vượt quá sự cần thiết cho phép (Tiếng Anh: prohibition of excessiveness; Tiếng Đức: Übermaßverbot; „Missbrauch hebt den rechten Gebrauch nicht auf“: Ein Recht darf nicht unterbunden werden, nur weil es mitunter missbraucht wird).
18.	acceptilatio	Hóa đơn; xác nhận bằng lời nói về một nghĩa vụ; hợp đồng được thông qua về mặt hình thức (Tiếng Anh: receipt; acceptilation; Tiếng Đức: Quittung; mündliche Bestätigung einer Verpflichtung; förmlicher Erlaßvertrag)
19.	accidentalia negotii	Phần phụ của một giao dịch pháp lý; Các qui định kèm theo của một giao dịch pháp lý (Tiếng Anh: the part which is not important in a legal transaction; Tiếng Đức: Unwesentliche Bestandteile eines Rechtsgeschäfts; Nebenbestimmungen eines Rechtsgeschäfts)
20.	accusare nemo se debet nisi	Không ai có nghĩa vụ phải tự buộc tội mình trừ khi trước chúa (Tiếng Anh: no man is obliged to accuse

	coram deo	himself except before God; Tiếng Đức: Niemand muss sich selbst bezichtigen, es sei denn vor Gott)
21.	accusatio	Đơn kiện, vụ kiện (Tiếng Anh: lawsuit; prosecution; Tiếng Đức: Klage, Anklage)
22.	accusator	Người khởi tố tại phiên tòa, bên nguyên (Tiếng Anh: prosecutor; Tiếng Đức: Ankläger)
23.	actio	Hành vi (Tiếng Anh: action; Tiếng Đức: Handlung)
24.	actio civilis	Khởi kiện trên cơ sở của Luật dân sự (ius Civile) (Tiếng Anh: lawsuit based on Civil law; Tiếng Đức: Klage auf der Grundlage des ius civile)
25.	actio culposa	Hành vi có lỗi (Tiếng Anh: culpable action; Tiếng Đức: schuldhafte Handlung)
26.	actio in personam	Khởi kiện một người cụ thể (Tiếng Anh: An action against one person; Tiếng Đức: Klage gegen eine bestimmte Person)
27.	actio perpetua	Quyền khởi kiện không giới hạn thời hiệu (Tiếng Anh: undated right of claim, Tiếng Đức: unbefristetes Klagerecht)
28.	actio personalis moritur cum persona	Bất kỳ quyền hành động nào cũng chấm dứt khi người nào đó chết (Tiếng Anh: any right of action dies with the person; Tiếng Đức: Ein (höchst)persönlicher Anspruch stirbt mit der Person)
29.	actio quod iussu	Khiếu kiện về ủy quyền (Tiếng Anh: claim of authorization; Tiếng Đức: Ermächtigungsklage)

30.	actio spontanea	Hành động tự nguyện (Tiếng Đức: freiwillige, gewollte Handlung)
31.	actor sequitur forum rei	Nguyên đơn phải theo Tòa án của bị đơn (Tiếng Đức: <i>Der Kläger folgt dem Gerichtsort des Beklagten</i> - Grundsatz der regelmäßigen Zuständigkeit des Gerichtsstandes des Beklagten).
32.	actore non probante reus absolutur	Nếu nguyên đơn không đưa ra được những bằng chứng, bị đơn sẽ được tuyên vô tội (Tiếng Đức: Wenn der Kläger nicht beweist, wird der Angeklagte freigesprochen)
33.	actori incumbit onus probatio	Gánh nặng chứng minh (Tiếng Anh: On the plaintiff rests the proving; Tiếng Đức: dem Kläger obliegt die Beweislast)
34.	actus reus	Một hành vi bị ngăn cấm (Tiếng Anh: a prohibited act)
35.	actus reus	Hành động có lỗi (Tiếng Anh: guilty act)
36.	actus reus non facit reum nisi mens sit rea	Việc qui kết tội phạm đòi hỏi bằng chứng về hành vi và ý định phạm tội (Tiếng Anh: conviction of a crime requires proof of a criminal act and intent)
37.	adäquanztheorie	Thuyết tương đương (Tiếng Đức: Adäquanztheorie/ Zivilrechtliche Betrachtungsweise, nach der ein verursachter Schaden nur dann ersetzen ist, wenn seine Herbeiführung vorhersehbar war) Đây là cách tiếp cận của dân luật, theo đó một thiệt hại chỉ được bồi thường, khi mà hậu quả của hành vi gây ra thiệt hại là có thể thấy trước và ngăn ngừa được. Như vậy, những hậu quả xảy ra nhưng không thể thấy trước,

		không buộc phải thấy trước thì không thuộc đối tượng phải bồi thường.
38.	ad hoc	Có tính chất vụ việc (áp dụng chỉ trong một trường hợp cụ thể) (Tiếng Anh: For this; Tiếng Đức: Zu diesem (meist gebracht in dem Sinne: nur auf diesen Fall bezogen))
39.	ad hominem	Tấn công cá nhân (Tiếng Anh: to the man/ at the person; Tiếng Đức: nach dem Person) Chẳng hạn Tấn công cá nhân trong tranh luận là việc tấn công vào tính cách của đối thủ hơn là trả lời những tranh luận.
40.	ad infinitum	Tồn tại vĩnh viễn; không giới hạn (Tiếng Anh: forever; without limit; Tiếng Đức: bis ins unendliche, unbegrenzt, endlos)
41.	ad litem	Chỉ cho trường hợp đó (Tiếng Anh: for the case; Tiếng Đức: in diesem Fall)
42.	ad notam	Cần chú ý (Tiếng Anh: Pay attention; Tiếng Đức: Zum Vermerk)
43.	ad quod damnnum	Căn cứ vào thiệt hại (Tiếng Anh: according to the harm) Thuật ngữ này được sử dụng trong luật nghĩa vụ với ý rằng việc đòi bồi thường hay phạt nên căn cứ vào mức độ thiệt hại thực tế
44.	ad referendum	Để báo cáo (Tiếng Anh: for reporting; Tiếng Đức: zur Berichterstattung)

45.	administratio	Hành chính (Tiếng Anh: Administration; Tiếng Đức: Verwaltung)
46.	adscriptio	Chữ ký (Tiếng Anh: signature; Tiếng Đức: Unterschrift)
47.	advocatus	Luật sư, Trợ giúp pháp lý (Tiếng Anh: lawyer, legal advisor; Tiếng Đức: Anwalt; Rechtsbeistand)
48.	aequalitas	Sự bình đẳng (Tiếng Anh: equality; Tiếng Đức: Gleichheit)
49.	aequum et bonum	Những gì là đúng và công bằng (Tiếng Anh: what is right and just; Tiếng Đức: Was ist Recht und Gleich)
50.	affectio	Ý chí, Ý định (Tiếng Anh: purpose, intention; Tiếng Đức: Wille, Absicht)
51.	affidavit	Anh ta đã thề (Tiếng Anh: he has sworn; Tiếng Đức: Er hat geschworen)
52.	affinitas	Quan hệ đồng hao (Tiếng Anh: affinity (by marriage); Tiếng Đức: Schwägerschaft)
53.	affirmatio	Bảo hiểm, bảo đảm (Tiếng Anh: security; Tiếng Đức: Versicherung)
54.	aggratiatio	Đại xá (Tiếng Anh: pardon; Tiếng Đức: Begnadigung)
55.	alibi	Bằng chứng ngoại phạm (Tiếng Anh: alibi; Tiếng Đức: das Alibi) Đây là một trong những cơ sở quan trọng để khẳng định một người nào đó vô tội.
56.	ambaxator	Đại sứ (Tiếng Anh: ambassador; Tiếng Đức: Botschafter)

		Botschafter)
57.	amicus curiae	“Người bạn” của Tòa (Tiếng Anh: friend of the court; Tiếng Đức: ein Freund des Gerichts) Ý muốn nói đó là người mà đã mang thông tin xác thực liên quan đến vụ việc đang giải quyết đến Tòa mà có thể làm thay đổi nội dung vụ án.
58.	animus	Có chủ ý; Lỗi cố ý (Tiếng Anh: malice, intent; Tiếng Đức: Absicht; Vorsatz)
59.	animus nocendi	Chủ ý gây thiệt hại (Tiếng Anh: intention to harm; Tiếng Đức: vorsätzliche Vorgehen) Trạng thái của chủ thể thực hiện hành vi phạm tội trong đó chủ thể nhận thức được về sự bất hợp pháp trong hành vi của mình và những hậu quả liên quan có thể xảy ra nhưng vẫn thực hiện hành vi đó.
60.	animus occidendi	Cố ý giết người (Tiếng Anh: intention to kill; Tiếng Đức: Tötungsvorsatz)
61.	animus revertendi	Đặc tính quay trở về (Tiếng Anh: intention to return) Thuật ngữ này dùng để chỉ những loài vật ví dụ như ong, chim bồ câu, chó nuôi có thói quen trở về nhà chủ. Từ này dùng để phân biệt với một thuật ngữ khác là từ “ferae naturae” (không có đặc tính quay trở về).
62.	ante	Trước khi (Tiếng Anh: before; Tiếng Đức: bevor)
63.	ap (anni praeteriti)	Năm ngoái (Tiếng Anh: last year; Tiếng Đức: Im vergangenen Jahr)

64.	arbiter	Trọng tài (Tiếng Anh: arbitrator; Tiếng Đức: Schiedsrichter)
65.	audiatur et altera pars	<p>Lắng nghe tiếng nói của cả bên kia/bên khác [trong hoạt động xét xử] (Tiếng Đức: Höre auch die andere Partei; auch die andere Seite soll gehört werden)</p> <p>Hiến pháp của các nước hiện đại đều qui định nghĩa vụ lắng nghe của thẩm phán (Tiếng Đức: Rechtliches Gehör).</p>

B		
66.	bellum	Chiến tranh (Tiếng Anh: war; Tiếng Đức: Krieg)
67.	bellum iustum	Cuộc chiến tranh chính nghĩa (Tiếng Anh: the equitable war; Tiếng Đức: der gerechte Krieg)
68.	bellum omnium contra omnes	Cuộc chiến của tất cả chống lại tất cả (Tiếng Anh: the war of all against all; Tiếng Đức: der Krieg aller gegen alle) – Thomas Hobbes trong cuốn “Vom Buerger)
69.	bene iudicat qui distinguit	Ai phân biệt được tốt thì phán quyết tốt (Tiếng Anh: He who distinguishes well, learns well; Tiếng Đức: Gut urteilt, wer unterscheidet)
70.	Bigamie	Sự vi phạm chế độ hôn nhân một vợ một chồng (Tiếng Anh: bigamy; Tiếng Đức: Bigamie, Doppelehe)
71.	Bonae fidei possessio	Chiếm hữu ngay tình (Tiếng Anh: A possessor in good faith; Tiếng Đức: Besitz in gutem Glauben)
72.	bilateral	song phương (Tiếng Anh: bilateral; Tiếng Đức: zweiseitig)
73.	bona fide	Ngay tình (Tiếng Anh: good faith; Tiếng Đức: Treu und Glauben)
74.	bona fides praesumitur	Được giả định là ngay tình (Tiếng Anh: Good faith is presumed; Tiếng Đức: der gute Glaube wird vermutet)
75.	boni mores	Giá trị đạo đức nói chung (Tiếng Anh: public

		morals; Tiếng Đức: Gute Sitten)
--	--	---------------------------------

C		
76.	c., ca., ca or cca. (gốc latin: circa)	Khoảng, xấp xỉ (Tiếng Anh: around, about, approximately; Tiếng Đức: ungefähr, rund, etwa)
77.	cap. (gốc latin: capitulus)	Chương (Tiếng Anh: chapter; Tiếng Đức: Kapitel)
78.	c.t. (cum tempore)	<p>Được phép muộn 15 phút (Tiếng Anh: with time, academic quarter; Tiếng Đức mit Zeit: um eine Viertelstunde verzögerter Beginn [sog. akademisches Viertel])</p> <p>Cum tempore là thuật ngữ chỉ khoảng thời gian chừng 15 phút tính từ thời điểm bắt đầu theo dự kiến đến thời điểm thực tế bài giảng.</p> <p>Thuật ngữ này có từ khi những trường học nhà thờ ra đời. Khi chuông nhà thờ điểm đúng giờ, học viên có 15 phút để đi tới giảng đường. Vì vậy bài giảng dự kiến là 10 giờ bắt đầu thì sẽ bắt đầu thực tế là 10h15.</p> <p>Ngày nay nhiều trường đại học theo theo chương trình tín chỉ cũng áp dụng cách thức này, lý do là các phòng học thường không tập trung và 15 phút là đủ để sinh viên đi bộ từ lớp học này sang lớp học khác.</p> <p>Lưu ý từ này khác nghĩa với từ “s.t” (gốc Latin là sine tempore, có nghĩa là “without time”, tức đúng giờ.</p>
79.	casum sentit dominus.	Chủ tài sản chịu hậu quả (Tiếng Anh: The Loss falls upon the Lender; Tiếng Đức: Der Eigentümer trägt den Schaden). Nguyên tắc này áp dụng đối với trường

		hợp một vật sở hữu gây ra thiệt hại.
80.	casus	Trường hợp/Tình huống (Tiếng Anh: case; Tiếng Đức: Fall)
81.	casus belli	Trường hợp chiến tranh (Tiếng Anh: Case of war; Tiếng Đức: Im Krieg/ Kriegsfall)
82.	causa criminalis	Vụ việc hình sự (Tiếng Anh: criminal cases; Tiếng Đức: Strafsache) Từ “causa criminalis” (vụ việc hình sự) dùng để phân biệt với từ “causa civilis” (vụ việc dân sự - Tiếng Anh: civil cases; Tiếng Đức: zivile Rechtssache).
83.	causa finita	Vụ việc đã chấm dứt (Tiếng Anh: The case ended; Tiếng Đức: der Fall ist abgeschlossen)
84.	causa mortis	Nguyên nhân tử vong (Tiếng Anh: causes of death; Tiếng Đức: Todesursache)
85.	causa prima	Nguyên nhân chính (Tiếng Anh: main causes; Tiếng Đức: Grundursache)
86.	causa publica	Lợi ích công cộng (Tiếng Anh: public benefits; Tiếng Đức: öffentliches Interesse)
87.	caveat	Anh ta nhận thức được (Tiếng Anh: May he beware) Cụm từ này được sử dụng nói về một khả năng chuyên môn của ai đó hoặc một lời cảnh báo.
88.	ceteris paribus	Giống với các thứ khác (Tiếng Anh: With other things the same; Tiếng Đức: bei gleichen sonstigen [Dingen oder Umständen])

		Câu này tương đương với cụm từ Tất cả các thứ khác đều như nhau "All other things being equal."
89.	circuitus est evitandus	Tránh vòng vo/Hãy đi thẳng vào vấn đề chính (Tiếng Anh: Circuitry is to be avoided; Tiếng Đức: Der Umweg ist zu vermeiden)
90.	civilitas	Dân quyền (Tiếng Anh: civil rights; Tiếng Đức: Bürgerrecht)
91.	civis	Công dân (Tiếng Anh: citizen; Tiếng Đức: Bürger)
92.	clam	Bí mật (Tiếng Anh: secret; Tiếng Đức: heimlich)
93.	coalitio	Hiệp hội, liên minh (Tiếng Anh: coalition; union; Tiếng Đức: Vereinigung, Bündnis)
94.	coactor delicti	Đồng lõa/ đồng phạm (Tiếng Anh: accomplice; Tiếng Đức: Mittäter)
95.	codex	Bộ luật; Tập hợp các đạo luật (Tiếng Anh: Code; digest; Tiếng Đức: Gesetzbuch; Gesetzessammlung)
96.	codificatio	Pháp điển hóa (Tiếng Anh: codification; Tiếng Đức: Kodifikation)
97.	cogiugium	Hôn nhân, Cặp vợ chồng (Tiếng Anh: marriage; Tiếng Đức: Ehe)
98.	cognatio	Họ hàng trực hệ (Tiếng Anh: blood relationship; Tiếng Đức: Blutsverwandschaft)
99.	colloquium	Cuộc trao đổi; Cuộc họp (Tiếng Anh: Conversation; meeting; Tiếng Đức: Gespräch; Tagung)

100.	comitia	Hội nghị công dân (Tiếng Anh: people's assembly; Tiếng Đức: Volksversammlung)
101.	commodum	Lợi ích (Tiếng Anh: interest; Tiếng Đức: Vorteil)
102.	communicatio	Thông báo; Ràng buộc; Giao dịch (Tiếng Anh: Notice; communication; legal relationship; Tiếng Đức: Mitteilung; Verbindung; Verkehr)
103.	communitas	Làng xã, cộng đồng (Tiếng Anh: community; Tiếng Đức: Gemeinde)
104.	comparatio	Sự so sánh (Tiếng Anh: comparison; Tiếng Đức: Vergleich)
105.	comparatio litterarum	So sánh chữ viết (Tiếng Anh: Comparison of hand writing; Tiếng Đức: Schriftvergleich)
106.	compensatio	Bồi thường (Tiếng Anh: compensation; Tiếng Đức: Ausgleich)
107.	compensatio morae	Trì hoãn của cả hai bên (Tiếng Anh: Balance of delay) Thuật ngữ này dùng để chỉ việc trì hoãn chi trả hoặc thực hiện nhiệm vụ của cả con nợ và chủ nợ trong một giao dịch pháp lý cụ thể.
108.	complementum	Bổ sung (Tiếng Anh: complement, supplement; Tiếng Đức: Ergänzung)
109.	concedo	Tôi đồng ý (Tiếng Anh: I agree; Tiếng Đức: Ich stimme zu)
110.	conditio	Điều kiện (Tiếng Anh: Condition; Tiếng Đức: Condition)

		Bedingung)
111.	condicio sine qua non	Một hành động, điều kiện, thành phần không thể thiếu (Tiếng Anh: A condition without which it could not be; Tiếng Đức: Bedingung, ohne die es nicht geht)
112.	confidentia	Niềm tin, sự tin tưởng (Tiếng Anh: confidence, belief; Tiếng Đức: Vertrauen)
113.	confirmatio	Sự đồng ý, Sự xác nhận (Tiếng Anh: agreement, confirmation; Tiếng Đức: Zustimmung, Bestätigung)
114.	conflictatio, conflictus	Tranh chấp, Sự tranh chấp (Tiếng Anh: conflict, dispute; Tiếng Đức: Streit, Streitigkeit)
115.	confoederatio	Liên minh, liên minh nhà nước (Tiếng Anh: confederation; confederation of states; Tiếng Đức: Konföderation, Staatenbund)
116.	consensus	Sự đồng thuận (Tiếng Anh: consensus; Tiếng Đức: Willensübereinstimmung)
117.	consensus ad idem	Sự nhất trí của các bên (Tiếng Anh: Agreement to the same)
118.	consensus facit legem	Sự đồng thuận tạo nên luật (Tiếng Anh: Consensus makes the law) Hai hay nhiều bên đạt được thỏa thuận chung, thỏa thuận đó trở thành luật của các bên và được thi hành.
119.	consensus gentium	Sự đồng thuận của nhân dân (Tiếng Anh: The consensus of the people; Tiếng Đức: Übereinstimmung der Völker)

120.	consilium civitatis	Hội đồng thành phố (Tiếng Anh: Committee of the City; Tiếng Đức: Stadtrat)
121.	constitutio	Qui định pháp lý, Mệnh lệnh, Pháp lệnh, Luật, Hiến pháp (Tiếng Anh: Regulation, Order, Ordinance, law, Constitution; Tiếng Đức: Bestimmung, Verfügung, Verordnung, Gesetz, Verfassung)
122.	consuetudo	Thói quen, Luật tập quán (Tiếng Anh: custom, customary law; Tiếng Đức: Gewohnheit, Gewohnheitsrecht)
123.	consuetudo pro lege servatur	Tập quán được thực thi/đóng vai trò như luật (Tiếng Anh: Custom is held as law) Trong trường hợp không có luật áp dụng cho một trường hợp cụ thể, tập quán tại nơi giao kết hợp đồng sẽ được áp dụng.
124.	consultum	Quyết định (Tiếng Anh: Decision; Tiếng Đức: Beschluß)
125.	contra	Chống lại (Tiếng Anh: Against)
126.	contra bonos mores	Trái đạo đức xã hội (Tiếng Anh: Against good morals) Những hợp đồng trái đạo đức xã hội bị tuyên là bất hợp pháp và vô hiệu.
127.	contra legem	Trái luật (Tiếng Anh: against the law; Tiếng Đức: gegen das Gesetz)
128.	contractus	Hợp đồng (Tiếng Anh: Contract, Tiếng Đức: Vertrag)

129.	contradictio in adjecto	Sự mâu thuẫn nội tại (Tiếng Anh: Contradiction in itself; Tiếng Đức: Widerspruch zwischen der Bedeutung eines Substantivs und der des ihm hinzugefügten Adjektivs) Cụm từ này thường được dùng để chỉ sự mâu thuẫn, không nhất quán trong một văn bản pháp luật nào đó.
130.	controversia	Vấn đề gây tranh cãi (Tiếng Anh: Controversia; Tiếng Đức: Kontroverse)
131.	cooperatio	Hợp tác, tương tác (Tiếng Anh: cooperation, co-work; Tiếng Đức: Kooperation, Zusammenwirken)
132.	corporatio	Công ty (Tiếng Anh: Coporation, Tiếng Đức: Korporation)
133.	corpus	Cơ thể; Bộ sưu tập (Tiếng Anh: body, a collection; Tiếng Đức: Körper; Sammlung)
134.	corpus delicti	Tuyên có tội khi có bằng chứng (Tiếng Anh: Nguyên gốc: "Body of the crime"; Ý nghĩa "the fact of a crime having been actually committed.") Một người không thể bị kết tội, trừ khi chứng minh được là người đó đã thực hiện hành vi phạm tội. Ví dụ: Một người không thể bị xét xử tội trộm cắp, trừ khi chứng minh rằng tài sản đã bị lấy trộm. Tương tự, một người không thể bị kết tội đốt tài sản, nếu không chứng minh được rằng hành vi của anh ta trực tiếp gây ra cháy tài sản.
135.	corpus iuris	Bộ tập hợp luật nhà thờ thời trung cổ, khoảng năm 1140 đến 1317 (Tiếng Đức: Sammlung des

	canonici	mittelalterlichen Kirchenrechts (um 1140 bis 1317)
136.	corpus iuris civilis	Bộ tập hợp các bộ luật của hoàng đế ở phía Đông La Mã Justinian (527-565) Tiếng Đức: Sammlung der Rechtsbücher des oströmischen Kaisers Justinian (527-565)
137.	corruptio	Tham nhũng, hối lộ (Tiếng Anh: corruption; Tiếng Đức: Korruption, Bestechlichkeit)
138.	creditor	Gläubiger
139.	crimen	Tội phạm; Hành vi phạm tội (Tiếng Anh: crime; Tiếng Đức: Verbrechen; Vergehen)
140.	crimen falsi	Tội giả mạo, làm giả (Tiếng Anh: Crime of falsifying, Forgery)
141.	crimina culposa	Phạm tội vô ý (Tiếng Anh: negligent delicts; Tiếng Đức: Fahrlässige Delikte)
142.	crimina dolosa	Phạm tội cố ý (Tiếng Anh: intentional delicts; Tiếng Đức: Vorsätzliche Delikte)
143.	cuius est solum eius est usque ad coelum et ad inferos	Người sở hữu đất thì sở hữu cả khoảng không và phần dưới lòng đất (Tiếng Anh: For whoever owns the soil, it is theirs up to Heaven and down to Hell)
144.	culpa concurrens	Cùng có lỗi (Tiếng Anh: contributory negligence; Tiếng Đức: Mitverschulden)
145.	culpa lata	Lỗi vô ý nặng (Tiếng Anh: gross negligence; Tiếng Đức: grobe Fahrlässigkeit)

146.	culpa levis	Vô ý nhẹ (Tiếng Anh: slight negligence; Tiếng Đức: leichte, geringe Fahrlässigkeit)
147.	curriculum vitae	Sơ yếu lý lịch (Tiếng Anh: résumé; Tiếng Đức: Lebenslauf)
148.	custodia	Sự giám hộ (Tiếng Anh: custody; Tiếng Đức: Gewahrsam)

D		
149.	d d (de dato)	Từ ngày hôm nay (Tiếng Anh: from now on; Tiếng Đức: von heute)
150.	d.v. (gốc latin: deo volente)	Ý chúa (Tiếng Anh: God willing; Tiếng Đức: von Gottes Gnaden)
151.	da mihi factum, dabo tibi ius	Hãy cho tôi vụ việc, tôi sẽ cho bạn sự công bằng (Các bên chỉ cần đưa ra vụ việc, thẩm phán sẽ phải tìm ra công lý) Tiếng Đức: Gib mir den Tatbestand, ich gebe dir das Recht (die Parteien haben nur die Tatsacher vorzubringen, das zutreffende Recht muss dass Gericht selber finden – nachjustinianisch)
152.	damnatio	Phán quyết (Tiếng Đức: Verurteilung)
153.	damnum	Thiệt hại, Hậu quả; Tiền phạt (Tiếng Đức: Schaden, Nachteil; Sachbeschädigung; Geldstrafe)
154.	de bonis asportatis	Trộm cắp tài sản (Tiếng Anh: Carrying goods away)
155.	de die in diem	Ngày này sang ngày khác (Tiếng Anh: From day to day) Thuật ngữ này đề cập đến một loại lao động mà người lao động được trả lương tại thời điểm kết thúc mỗi ngày làm việc.
156.	de facto	Thực tế/Trên phương diện thực tế (Tiếng Đức: Von der Tat her, tatsächlich)
157.	de futuro	Liên quan đến tương lai/việc xảy ra trong tương lai

		(Tiếng Anh: Concerning the future)
158.	de iure	Luật pháp/ Trên phương diện luật pháp (Tiếng Đức: Von Rechts wegen)
159.	de lege ferenda	Luật như nó nên như thế (Tiếng Anh: Of the law as it should be) Từ này được dùng trong ngữ cảnh luật nên như thế nào, đặc biệt liên quan đến hoạt động lập pháp.
160.	de lege lata	Căn cứ vào luật hiện hành/ luật đã được ban hành (Tiếng Đức: Vom erlassenen Gesetz an, vom geltenden Recht aus)
161.	de novo	Mới (Tiếng Anh: new; Tiếng Đức: neu)
162.	debitor	Con nợ (Tiếng Anh: debtor; Tiếng Đức: Schuldner)
163.	debitum	Khoản nợ (Tiếng Anh: debt; Tiếng Đức: Schuld)
164.	decisio	Quyết định (Tiếng Anh: decision; Tiếng Đức: Dezision, Entscheidung)
165.	dedit	Anh ta đã trả tiền/đã đưa (Tiếng Anh: He paid; Tiếng Đức: Er hat gegeben (gezahlt))
166.	deditio	Chuyển hàng (Tiếng Anh: transportation; Tiếng Đức: Auslieferung, Übergabe)
167.	defensio	Bào chữa (trước tòa) (Tiếng Anh: Defence; Tiếng Đức: Verteidigung (vor Gericht))
168.	defensio	Phòng vệ chính đáng (Tiếng Anh: self-defence;

	(necessaria)	Tiếng Đức: Notwehr)
169.	de lega lata	Theo luật hiện hành (Tiếng Anh: according to current law; Tiếng Đức: nach geltendem Gesetz [Recht])
170.	delict	Trách nhiệm pháp lý (Một thuật ngữ của luật dân sự dùng để chỉ trách nhiệm đối với người gây ra tổn thương cho người khác hoặc đối với những tổn thương được gây ra bởi người hoặc vật mà người đó có trách nhiệm giám sát/theo dõi) (Tiếng Anh: Delict; Tiếng Đức: Delikt)
171.	deprehensio	Bắt giữ tội phạm (Tiếng Anh: To arrest the crime; Tiếng Đức: Festnahme eines Verbrechers)
172.	desponsatio	Đính hôn (Tiếng Anh: engagement; Tiếng Đức: Verlobung)
173.	destinatio	Mục đích cuối cùng (Tiếng Anh: Destination; Tiếng Đức: Endzweck)
174.	dicta et promissa	Đã đồng ý và đã hứa (Dấu hiệu của việc mua bán mà người bán sẽ phải chịu trách nhiệm) (Tiếng Đức: Zugesagte und versprochene (Eigenschaften der Kaufsache – für sie haftet der Verkäufer))
175.	dicto die (d d)	Vào ngày đã nêu (Tiếng Anh: On the stated day; Tiếng Đức: Am genannten Tag)
176.	dictum	Lời nói ra thể hiện ý kiến, Từ ngữ thể hiện ra; Mệnh lệnh (Tiếng Anh: statement of opinion; Tiếng Đức: Spruch, Ausspruch, Wort; Befehl)

177.	dictum factum	Đã nói, đã làm (Tiếng Anh: Said and done; Tiếng Đức: Gesagt, getan)
178.	dies	Ngày; lịch hẹn (Tiếng Anh: day; appointment; Tiếng Đức: Tag; Termin)
179.	dies ater	Ngày đen đui, Ngày không may mắn (Tiếng Anh: Black day, evil day; Tiếng Đức: Schwarzer Tag, Unglückstag)
180.	dies certus	Ngày cụ thể (Tiếng Anh: a concret day; Tiếng Đức: der bestimmte (sichere) Tag)
181.	dies dominicus non est juridicus	Chủ nhật không phải là ngày để xét xử (Tiếng Anh: Sunday is not a day for judicial or legal proceedings; Tiếng Đức: Sonntag ist kein Rechtstag)
182.	Disputation	Bảo vệ luận án (Tiếng Anh: disputation; Tiếng Đức: wissenschaftliches Streitgespräch)
183.	Dissertation	Luận án tiến sĩ (Tiếng Anh: dissertation; Tiếng Đức: Dissertation: wissenschaftliche Arbeit zur Erlangung des Dokortitels)
184.	doli incapax	Không có khả năng mắc lỗi (Tiếng Anh: Incapable of guilt) Doli incapax là thuật ngữ để chỉ những đối tượng không có khả năng mắc lỗi. Ví dụ: Những đứa trẻ hoặc những người bị tâm thần không thể có lỗi.
185.	dolus directus	Cố ý trực tiếp (Tiếng Anh: direct intention; Tiếng Đức: unmittelbarer Vorsatz)

186.	dolus indirectus	Cố ý gián tiếp (Tiếng Anh: indirect intention; Tiếng Đức: mittelbarer Vorsatz)
187.	dominium	Tài sản (Tiếng Anh: property; Tiếng Đức: Eigentum)
188.	Domizil	Chỗ ở (Tiếng Anh: domicile; Tiếng Đức: Wohnsitz)
189.	donare est perdere	Cho đi là mất quyền sở hữu (Tiếng Anh: since giving away something is a loss; Tiếng Đức: schenken bedeutet verlieren)
190.	dum spiro spero	Chừng nào tôi còn thở, tôi còn hi vọng (Cicero) (Tiếng Anh: While I breathe, I hope; Tiếng Đức: Solange ich atme, hoffe ich) Đây là câu nói nổi tiến của hai tác giả thời cổ đại là Theocritus và Cicero. Ngày nay đây trở thành khẩu ngôn dùng ở nhiều ngôn ngữ khác nhau.
191.	durante matrimonio	Trong thời kỳ hôn nhân (Tiếng Anh: during the marriage; Tiếng Đức: Während der Ehe)

E		
192.	ei incumbit probatio qui dicit	Suy đoán vô tội (Tiếng Anh: innocent until proven guilty; Tiếng Đức: die Beweispflicht liegt bei dem, der behauptet, nicht bei dem, der bestreitet). Một người bị coi là vô tội cho tới khi có đầy đủ bằng chứng xác thực chứng minh người đó là có tội.
193.	eius est tollere legem, cuius est condere	Ai/cơ quan nào có thể ban hành ra luật, thì cũng có thể bãi bỏ nó (Tiếng Anh: The person, who can enact a law, can also repeal it; Tiếng Đức: Gesetze erlassen kann, kann sie auch aufheben).
194.	electio	Bầu cử (Tiếng Anh: election; Tiếng Đức: Wahl)
195.	emptio rei speratae	Mua một vật tồn tại trong tương lai (Tiếng Anh: A purchase in the hope of an uncertain future profit; the purchase of a thing not yet in existence or not yet in the possession; Tiếng Đức: Kauf einer künftig entstehenden Sache)
196.	emunitas	Quyền miễn trừ (Tiếng Anh: immunity; Tiếng Đức: Immunität)
197.	eo ipso	Tất nhiên, đương nhiên (Tiếng Anh: natural, of course; Tiếng Đức: durch dieses selbst; selbstverständlich)
198.	ergo	Vì vậy, bởi thế cho nên (Tiếng Anh: therefore, hence, thus; Tiếng Đức: also, daher; folglich)
199.	errare humanum est	Mắc lỗi là bản tính con người (Tiếng Anh: To err is human; Tiếng Đức: Irren ist menschlich)

		Đây là dạng nói tắt. Đây đủ là "Errare (Errasse) humanum est, sed in errare (errore) perseverare diabolicum.". Có thể dịch là: Mắc lỗi là bản tính của con người, nhưng mắc lỗi mà vẫn tự hào thì đó là điều quái gở [Tiếng Anh: To err is human, but to persist in error (out of pride) is diabolical]."
200.	erratum, error	Lỗi lầm (Tiếng Anh: Error; Fault; Tiếng Đức: Irrtum, Fehler)
201.	et ab hoste doceri	Ta vẫn có thể học được cái gì đó kể cả từ kẻ thù của mình (Tiếng Anh: One should learn even from one's enemies; Tiếng Đức: Auch vom Feind kann gelernt werden)
202.	et al	Và những thứ khác (Tiếng Anh: and others) Đây là một từ viết tắt (abbreviation) gồm et (có nghĩa là “và”) với từ al (có nghĩa là “những thứ khác”).
203.	et cetera (etc)	Vân vân, còn nữa (Tiếng Anh: et cetera [etc]; Tiếng Đức: Und so weiter, usw)
204.	et non facere facere est	Kể cả không hành động cũng là hành vi (Tiếng Anh: Doing nothing is also doing something; Tiếng Đức: Auch Unterlassen ist Tun)
205.	et seq.	Và những thứ sau đây (Tiếng Anh: And the following things) Thuật ngữ viết tắt này được dùng nhiều trong các trích dẫn khoa học.
206.	et uxor	Và người vợ (Tiếng Anh: And wife)

		Đây là từ được dùng chung, thay vì gọi tên cụ thể một người vợ trong một vụ việc. Trong liên hệ với từ này là từ “et vir” có nghĩa là “và người chồng”.
207.	ex delicto	Từ hành vi không được phép (Tiếng Anh: from a wrong, from a transgression; Tiếng Đức: Aus unerlaubter Handlung) Đây là thuật ngữ pháp lý dùng để chỉ hệ quả của Tort [tạm dịch: vi phạm nghĩa vụ dân sự], mặc dù thuật ngữ cũng đề cập đến hệ quả của một hành vi phạm tội. Từ này dùng để chỉ sự đối lập với từ ex contractu có nghĩa là «từ hợp đồng » (from the contract).
208.	ex delicto	Từ việc vi phạm (Tiếng Anh: From a transgression) Từ này được dùng để nói về hậu quả của một tội phạm hoặc một trường hợp vi phạm nghĩa vụ.
209.	ex gratia	Tự nguyện (Tiếng Anh: By favor) Hành động tự nguyện và không mong muốn trách nhiệm pháp lý phát sinh
210.	ex injuria jus non oritur	Những gì không công bằng thì không phải là luật (Tiếng Anh: Law does not arise from injustice) Đây là nguyên tắc pháp luật nói chung, đặc biệt trong lĩnh vực pháp luật quốc tế.
211.	ex juris	Ngoài phạm vi việc xét xử (Tiếng Anh: outside of the jurisdiction; Tiếng Đức: außerhalb des Urteils)
212.	ex nunc	Từ nay trở đi (có hiệu lực) Tiếng Đức: Von jetzt an (wirksam)

		<i>Ex nunc</i> là thuật ngữ dùng để chỉ hiệu lực về sau, từ bây giờ trở đi (<i>from now on</i>). Hay nói cách khác thuật ngữ này muốn nói hiệu lực là ở thì tương lai không phải thì quá khứ. Từ trái nghĩa với từ này là <i>ex tunc</i>
213.	ex tunc	Có hiệu lực từ trước (Tiếng Anh: <i>from the outset</i> ; Tiếng Đức: <i>Von damals an [wirksam]</i>) Ex tunc là thuật ngữ pháp lý bắt nguồn từ tiếng Latinh, có nghĩa là có hiệu lực trở về trước ("from the outset"). Ví dụ trong luật hợp đồng, khi hợp đồng vô hiệu các bên có thể phải khôi phục lại trạng thái ban đầu.
214.	ex turpi causa non oritur actio	Một hành vi hợp pháp không thể nào bắt nguồn từ một hành vi bất hợp pháp (Tiếng Anh: <i>From a dishonorable cause an action does not arise</i>)
215.	ex usu	Qua việc sử dụng; Qua việc thực hiện (Tiếng Anh: <i>Through the application</i> ; Tiếng Đức: <i>Aus dem Gebrauch; durch Übung</i>)
216.	exceptio doli	Hành động ác ý, không thiện chí (Tiếng Đức: <i>Einrede der Arglist</i>).
217.	excessus	Một sự vượt quá; Vượt quá giới hạn cho phép (Ví dụ: Vượt quá giới hạn phòng vệ chính đáng) (Tiếng Anh: <i>Excess</i> ; Tiếng Đức: <i>Ausschweifung; Überschreitung gesteckter Grenzen (zB Notwehrexzeß)</i>)
218.	exegesis	Giải thích pháp luật (Tiếng Anh: <i>explanation or interpretation</i> ; Tiếng Đức: <i>Auslegung</i>)

219.	exempli gratia	Ví dụ (Tiếng Anh: for example), thường được viết tắt từ “e.g.”
220.	exoneratio	Tuyên vô tội (Tiếng Anh: exoneration ; Tiếng Đức: Entlastung) Đây là trường hợp xảy ra khi một người đã bị tuyên là có tội, nhưng sau đó nhờ đưa ra được những bằng chứng người đó được tuyên vô tội (innocent of that crime). Vấn đề hình phạt tử hình hiện nay gây nhiều tranh cãi, vì nhiều trường hợp khi tìm ra được chứng cứ chứng minh người bị tuyên án là vô tội thì người đó đã bị xử tử hình.
221.	exordium	Giới thiệu (Tiếng Anh: introduction; Tiếng Đức: Einleitung, Vorstellung) Phần dẫn nhập (the introductory section) là một phần quan trọng trong bài hùng biện cổ điển ở Phương Tây.
222.	experto credite!	Tin vào kinh nghiệm (Tiếng Anh: Believe one who has had experience in the matter; Tiếng Đức: Glaubt dem Erfahrenen!) Đây là một thuật ngữ được dùng như một câu cửa miệng của người xưa ý muốn nói hãy tin tôi, tin vào chuyên gia vì tôi có kinh nghiệm ("trust me", "trust the expert").
223.	executio	Hành pháp (Tiếng Anh: execution, Tiếng Đức: Exekutive, vollziehende Gewalt)
224.	extant	Những thứ đang tồn tại (Tiếng Anh: Existing) Extant là thuật ngữ dùng để chỉ những thứ gì đang

		hiện hữu/tồn tại, khác với những thứ không còn tồn tại nữa.
225.	extra ordinem	Ngoài trật tự thông thường (Bất thường) (Tiếng Anh: extraordinary; Tiếng Đức: Außerhalb der (üblichen) Ordnung)

F		
226.	f. (singular) ff. (plural) (gốc latin: folio/foiis)	Và các trang khác (Tiếng Anh: and following; Tiếng Đức: und so weiter) Từ viết tắt này được dùng trong các trích dẫn để xác định một số lượng không xác định các trang tiếp theo. Ví dụ: see page 258ff. Có nghĩa là xem các trang từ trang 258 trở đi.
227.	facultas docendi	Năng lực giảng dạy tại một trường đại học (Tiếng Anh: Ability of teaching at the university; Tiếng Đức: Lehrbefähigung an einer Hochschule)
228.	falsificatio	Sự lừa đảo/ Tội lừa đảo (Tiếng Anh: falsification, a counterfeiting; Tiếng Đức: Fälschung)
229.	falsus in uno, falsus in omnibus	Ai lừa dối ở một điểm nào đó, coi như lừa dối toàn bộ (Tiếng Anh: a legal maxim which <i>means</i> false in one thing, false in everything.; Tiếng Đức: Wer in einem Punkt gelogen hat, hat in allem gelogen). Đây là nguyên tắc pháp lý của Luật La Mã xác định rằng một nhân chứng mà dối trá về một vấn đề nào đó thì toàn bộ lời khai của anh ta là không thể tin tưởng được.
230.	fides bona contraria est fraudi et dolo	Ngay tình đối lập với gian dối và độc ác (Tiếng Anh: Good Faith excludes fraud and malice; Tiếng Đức: Treu und Glauben sind Gegenteil von Betrug und Arglist)
231.	familia	Gia đình (Tiếng Anh: Family; Tiếng Đức: Familie)

232.	felo de se	Tự tử theo nghĩa là một tội nặng (Tiếng Anh: Suicide, Felon of himself) Từ cổ này được sử dụng trong thông luật Anh, nơi nhiều nước coi tự tử (suicide) về mặt pháp lý là một tội nặng (felony).
233.	felonia	Trọng tội (Tiếng Anh: felony; Tiếng Đức: Felonie)
234.	ferae naturae	Động vật hoang dã tự nhiên (Tiếng Anh: Wild animals of nature) Theo nghĩa cổ xưa: Động vật hoang dã tự nhiên mà sống ở nơi/tài sản vô chủ thì không thuộc về bất cứ bên nào trong một tranh chấp về đất đai.
235.	ferita	Xâm phạm thân thể (Tiếng Anh: assault, physical injury; Tiếng Đức: Körperverletzung)
236.	fiat justitia ruat caelum	Tạo ra công lý dù cho trời có sụp đổ (Tiếng Anh: do justice though the heavens fall) Fiat justitia ruat caelum là một thuật ngữ dùng để nhấn mạnh việc thực hiện công lý đến cùng.
237.	fidefragium	Làm mất niềm tin (Tiếng Anh: breach of faith; Tiếng Đức: Treubruch)
238.	fideiussio	Sự đảm bảo/sự bảo lãnh (Tiếng Anh: surety, bail; Tiếng Đức: Bürgschaft)
239.	fidematio	Việc xác thực (Tiếng Anh: accreditation; Tiếng Đức: Beglaubigung)
240.	finis	Sự kết thúc, Mục đích cuối cùng (Tiếng Anh: finish,

		end; Tiếng Đức: Ende, Zweck)
241.	fornicatio	Tội phạm về tình dục; Quan hệ tình dục với một góa phụ (Luật nhà thờ) (Tiếng Anh: sexual intercourse with an unmarried person; Tiếng Đức: Sittlichkeitsverbrechen; Geschlechtsverkehr mit einer Witwe (kanonisches Recht)
242.	forum	Forum (từ cổ) là một thuật ngữ để chỉ một địa điểm công cộng ở La Mã được dùng để tụ họp và phán xét đúng sai; Tòa án có thẩm quyền (Tiếng Anh: forum; Tiếng Đức: Forum) Ngày nay từ forum có nhiều nghĩa, thường dùng để chỉ hoạt động trao đổi nơi công cộng, hoặc nơi để trao đổi giữa những người có cùng sở thích trên Internet.
243.	forum contractus	Tòa án xét xử là Tòa án của nơi giao kết hợp đồng (Tiếng Anh: the forum of the contract, forum where the contract is made; Tiếng Đức: Gerichtsstand des Ortes, wo der Vertrag beschlossen wurde)
244.	forum conventionale	Tòa án xét xử là Tòa án theo thỏa thuận của các bên (Tiếng Anh: conventional Court; Tiếng Đức: vereinbarter Gerichtsstand)
245.	forum delicti commissi	Tòa án xét xử là Tòa án nơi mà hành vi phạm tội diễn ra (Tiếng Anh: the place where the act that caused injury occurred; Tiếng Đức: Gerichtsstand der begangenen Straftat)
246.	forum deprehensionis	Tòa án xét xử là Tòa án nơi kẻ tình nghi phạm tội bị bắt (Tiếng Anh: Jurisdiction of the place where the accused is apprehend; Tiếng Đức: Gerichtsstand des

		Ortes, wo der Täter gefasst wurde)
247.	forum domicilii	Tòa án xét xử là Tòa án nơi bên nguyên sinh sống (Tiếng Anh: The jurisdiction in which a relevant party (usually the defendant or respondent) has his domicile; Tiếng Đức: Gerichtsstand des Wohnortes der beklagten Partei)
248.	forum hereditatis	Tòa án xét xử là Tòa án nơi người để lại di sản thừa kế sinh sống (Tiếng Anh: the place of jurisdiction is the place where the testator lives; Tiếng Đức: Gerichtsstand der Erbschaft [Wohnort des Erblassers])
249.	forum iudicale	Nơi xét xử do Tòa án quyết định (Tiếng Anh: the place of jurisdiction is the place where the Court decided; Tiếng Đức: der laut richterlicher Festlegung zuständige Gerichtstand)
250.	forum rei sitae	Tòa án xét xử là Tòa án nơi tranh chấp phát sinh (Tiếng Anh: the place of jurisdiction is the place where the subject matter is situated; Tiếng Đức: Gerichtsstand, an dem sich der Streitgegenstand befindet).
251.	fur	Kẻ trộm (Tiếng Anh: thief; Tiếng Đức: Dieb)
252.	furtum	Việc ăn trộm (Tiếng Anh: larcency; Tiếng Đức: Diebstahl, einschließlich Unterschlagung Từ furtum là một thuật ngữ cổ (thường được dịch là việc ăn trộm), nhưng theo luật La Mã đó là một hành vi vi phạm pháp luật dân sự không phải hình sự (a

		<p>civil and not criminal wrong).</p> <p>Việc trộm cắp theo nghĩa cổ đề cập đến rất nhiều loại tài sản, nhưng không bao gồm đất đai và vật vô chủ.</p>
--	--	--

G		
253.	glossa	Tập hợp thuật ngữ, Giải thích một từ, câu, đoạn liên quan đến luật (Tiếng Anh: glossary; Tiếng Đức: Kommentar, Erklärung eines Wortes, Satzes, Rechtstextes)
254.	gravamen	Những thứ quan trọng trong đơn kiện (Tiếng Anh: Things weighing down)
255.	guardian ad litem	Người đại diện gia đình trong một vụ kiện (Tiếng Anh: Guardian for the case) Người đại diện gia đình tham gia giải quyết một tranh chấp không thể là người vị thành niên, người bị tâm thần hoặc người già.

H		
256.	h a (hoc anno)	<p>Trong năm này (Tiếng Anh: year of our Lord, in this year; Tiếng Đức: In diesem Jahr).</p> <p>“Anno Domini” có nghĩa là năm chúa của chúng ta (“Year of Our Lord”). Từ “Lord liên quan đến chúa Jesus. Từ này để chỉ năm hiện tại.</p>
257.	habeas corpus	<p>Luật bảo thân (đạo luật làm nền tảng của nước Anh từ năm 1679 nhằm bảo vệ tự do cá nhân) (Tiếng Anh: “you may have the body”); Tiếng Đức: Du habest den Körper (Habeaskorpusakte, englishches Staatsgrundgesetz von 1679 zum Schutz der persönlichen Freiheit).</p> <p>Xét về lịch sử luật bảo thân thực chất là một lệnh (Trát) của Tòa yêu cầu một người bị bắt phải được đưa đến Tòa án. Nếu không có bằng chứng đầy đủ, xác đáng chứng minh người đó có tội thì phải thả người đó ngay.</p>
258.	hereditas	<p>Tài sản của người đã chết/ Di sản thừa kế (Tiếng Anh: inheritance, legacy, the estate of a deceased person; Tiếng Đức: Erbe)</p>
259.	hoc loco	<p>Ở vị trí này, ở nơi này (Tiếng Anh: in this place, Tiếng Đức: an dieser Stelle, an diesem Ort)</p>
260.	homicidium	<p>Giết người (Tiếng Anh: homicide, manslaughter; Tiếng Đức: Totschlag; Mord)</p>
261.	homicidium necessarium	<p>Giết người trong trường hợp vượt quá giới hạn phòng vệ chính đáng (Tiếng Anh: Kill someone in</p>

		case of self-defense, Tiếng Đức: Tötung in Notwehr)
262.	homo sum, nil humani a me alienum puto	<p>Tôi là con người, không có gì thuộc về con người xa lạ với tôi (Tiếng Anh: “I am a human being, I consider nothing that is human alien to me; Tiếng Đức: Ich bin ein Mensch, nichts Menschliches ist mir fremd).</p> <p>Đây là câu nói của nhà viết kịch nổi tiếng người La Mã có tên là Terence (195/185–159 BC). Câu nói này lần đầu tiên xuất hiện trong vở kịch của ông có tên Heauton Timorumenos (The Self-Tormentor).</p>
263.	hostis humani generis	<p>Kẻ thù của loài người (Tiếng Anh: Enemy of the human race)</p> <p>Từ cổ này có nghĩa là đối tượng được coi là kẻ thù của tất cả các quốc gia vì có hành động chống lại loài người, ví dụ như hải tặc, không tặc, kẻ khủng bố.</p>
264.	humanitas	<p>Tính con người (Tiếng Anh: human nature; Tiếng Đức: Menschlichkeit)</p> <p>Từ Humanitas lần đầu tiên được Cicero sử dụng để mô tả về khả năng của việc giáo dục những điều tốt đẹp có thể tạo ra một loạt các đức tính phù hợp với cuộc sống của con người nơi công cộng, thông qua giảng dạy có thể cảm hóa được con người. Theo thời gian, cách hiểu của từ này đã được mở rộng hơn, bổ sung nhiều nội dung mới.</p>

I		
265.	i. a. (gốc latin: inter alia)	Trong số những cái khác/ người khác (Tiếng Anh: Among other things/ among others; Tiếng Đức: unter anderem)
266.	i.e. (gốc latin : id est)	Hay nói cách khác (Tiếng Anh: that is, in other words; Tiếng Đức: das heißt)
267.	ibid.	Ở cùng nơi/ Như đã dẫn (Tiếng Anh: In the same place) Đây là từ viết tắt của từ ibidem, có nghĩa là ở cùng một nơi. Trong khoa học, từ này được dùng nhiều để trích dẫn nguồn, tránh việc lặp lại cùng một nguồn đã được nêu trước đó.
268.	idem	Tương tự/ giống nhau (Tiếng Anh: The same) Được sử dụng nhiều trong trích dẫn tài liệu từ cùng một nguồn như là một tạp chí, mặc dù không nhất thiết phải cùng trang hay vị trí.
269.	ignorantia juris non excusat	Không biết luật không phải là lý do để vi phạm nó (Tiếng Anh: Ignorance of the law does not excuse)
270.	immobilis	Bất động sản (Tiếng Anh: immobile; Tiếng Đức: unbeweglich; Immobilien, Grundstücke)
271.	in articulo mortis	Thời điểm một người qua đời (Tiếng Anh: at the moment of death) Trong luật thời điểm một người qua đời quan trọng đối

		với việc xác định thời điểm mở thừa kế.
272.	in camera	Xử kín (Tiếng Anh: In the chamber) Đây là hình thức xét xử kín, trái với xử công khai <i>in curia</i> (Tiếng Anh: in open court).
273.	in casum necessitatis	Trong trường hợp khẩn cấp (Tiếng Anh: In case of emergency; Tiếng Đức: Für den Notfall)
274.	in concreto	Trên thực tế, Trong trường hợp cụ thể (Tiếng Anh: In practice, in a given case; Tiếng Đức: In Wirklichkeit, im Einzelfall)
275.	in flagrante delicto	Bắt quả tang hành vi phạm tội (Tiếng Anh: In blazing offense) Phát hiện hành vi vi phạm pháp luật khi nó đang diễn ra.
276.	in forma pauperis	Trong trường hợp được hưởng chính sách luật định (Tiếng Anh: In the manner of a pauper) Trong trường hợp ai đó không thể chi trả những chi phí cho việc kiện tụng. Những đối tượng nghèo khó được miễn hoặc giảm án phí này.
277.	in mitius	Đại xá, tha tội (Tiếng Anh: In the milder) Đây là trường hợp phi hình sự hóa những hành vi đã thực hiện trong quá khứ.
278.	in nomine	Nhân danh, Theo sự ủy quyền Tiếng Đức: Im Namen, in Vollmacht)
279.	in pari materia	Áp dụng tương tự pháp luật (Tiếng Anh gốc: In the

		<p>same matter)</p> <p>Trong trường hợp luật không qui định, có thể áp dụng qui định pháp luật tương tự để giải quyết vấn đề/vụ việc pháp lý.</p>
280.	in praxi	Trên thực tế (Tiếng Anh: in practice; Tiếng Đức: Im Alltag)
281.	in prope persona/in propria persona	Tự bào chữa (Tiếng Anh: On one's own person) <p>Trường hợp một người tự bào chữa trước tòa, không cần sự trợ giúp của luật sư.</p>
282.	in puncto	Trong sự liên hệ với (Tiếng Anh: in relation to; Tiếng Đức: hinsichtlichlich)
283.	in re	Về vụ việc (Tiếng Anh: In the matter [of]) <p>Được sử dụng nhiều ở đầu các phán quyết của Tòa để mặc định vụ việc cụ thể liên quan.</p>
284.	in terrorem	Cảnh cáo hoặc dọa sẽ kiện (Tiếng Anh: In order to frighten) <p>In terrorem là hoạt động răn đe phía bên kia, thuyết phục họ phải hành động theo đúng cam kết, nếu không muốn bị kiện.</p>
285.	in toto	Nói chung, xét tổng thể (Tiếng Anh: In total; Tiếng Đức: In Summe)
286.	indebite	Không có sự ràng buộc (Tiếng Anh: No commitment, Tiếng Đức: Ohne Verbindlichkeit)

287.	iniusta possessio	Chiếm hữu bất hợp pháp (Tiếng Anh: unlawful possession; Tiếng Đức: Unrechtmäßiger Besitz)
288.	insimulatio	Sự nghi ngờ, sự buộc tội (Tiếng Anh: suspicion, accusation; Tiếng Đức: Verdächtigung)
289.	instrumentum sceleris	Công cụ phạm tội (Tiếng Anh: instrumentalities of crime; Tiếng Đức: Werkzeug des Verbrechens)
290.	intercursus	Tự do cư trú (Tiếng Anh: freedom of movement; Tiếng Đức: Freizügigkeit)
291.	interpretatio	Sự giải thích về mặt pháp lý (Tiếng Anh: Legal interpretation; Tiếng Đức: Auslegung)
292.	intra	Trong phạm vi (Tiếng Anh: Within)
293.	intra legem	Trong khuôn khổ pháp luật (Tiếng Anh: Within the law)
294.	ipse dixit	Chính anh ta đã nói vậy (Tiếng Anh: He himself said it)
295.	ipso facto	Từ chính hành vi (Tiếng Anh: By the act itself; Tiếng Đức: durch die Tatsache selbst)
296.	ipso jure	Theo luật (Tiếng Anh: by the law itself; Tiếng Đức: ipso jure) Ipso jure là một trạng từ dùng để mô tả hệ quả pháp lý xảy ra bởi việc thi hành luật. Chẳng hạn, nếu tài sản được nắm giữ bởi cả vợ và chồng trong quá trình hôn nhân, sau đó ly hôn, tài sản sẽ được chia theo luật

		(Ipso Jure).
297.	iudex	Thẩm phán (Tiếng Anh: The Judge; Tiếng Đức: Richter)
298.	iudicatura	Tư pháp (Tiếng Anh: Judiciary; Tiếng Đức: Judikatur, Rechtsprechung)
299.	iudicis est ius dicere, non dare	Nhiệm vụ của Thẩm phán là nói ra luật, không phải là làm ra luật Tiếng Đức : Des Richters Aufgabe ist es, Recht zu sprechen, nicht zu schaffen) Ý nghĩa của câu này là chỉ có nhánh lập pháp mới có quyền làm ra luật, sửa đổi hay thay thế luật.
300.	iudicium dei	Nguyên tắc thần thánh tài phán (Tiếng Anh: the judgment of God; Tiếng Đức: Gottesurteil)
301.	iura	Các luật (số nhiều của ius – luật); Khoa học pháp lý (Tiếng Anh: Law, rights; Jurisprudence; Tiếng Đức: Rechte (Plural von -> ius); die Rechtswissenschaft)
302.	iura novit curia	Thẩm phán nắm chắc luật (Tiếng Đức: <i>Der Richter kennt das Recht</i>): Các bên trong tranh chấp dân sự phải đưa đến cho Tòa các bằng chứng của sự việc để thẩm phán quyết định, chứ không phải là các qui định pháp luật, điều mà thẩm phán ai cũng phải biết.
303.	iuramentum	Lời thề (Tiếng Anh: the oath; Tiếng Đức: Eid)
304.	iuridicus	Bồi thẩm (Tiếng Anh: Jury; Tiếng Đức: Schöffe)
305.	iurisprudentia	Khoa học pháp lý, luật học Tiếng Đức: Jurisprudenz, Rechtswissenschaft)

306.	iusurista	Nhà luật học, Nhà khoa học pháp lý Tiếng Đức: Jurist, Rechtswissenschaftler)
307.	ius actus	Quyền đưa gia súc qua vùng đất của người hàng xóm Tiếng Đức: Das Recht, Vieh über das Nachbargrundstück zu treiben)
308.	ius ad rem	Quyền đối vật Tiếng Đức: Recht zur Sache)
309.	ius civile	Luật dân sự Tiếng Đức: Zivilrecht)
310.	ius est ars boni et aequi	Luật (Việc áp dụng luật) là nghệ thuật của điều thiện và công lý Tiếng Đức : Das Recht (die Rechtsanwendung) ist die Kunst des Guten und Gerechten D111 pr)
311.	ius manuarium	Luật quả đấm Tiếng Đức: Faustrecht)
312.	ius naturale	Luật tự nhiên Tiếng Đức: Naturrecht)
313.	ius non scriptum	Luật bất thành văn, Tập quán pháp Tiếng Đức: Ungeschriebenes Recht, Gewohnheitsrecht)
314.	ius postulandi	Năng lực/Quyền đệ đơn khởi kiện trước Tòa án Tiếng Đức: Fähigkeit, vor Gericht persönlich aufzutreten und Anträge zu stellen)
315.	ius privatum	Luật tư, Luật dân sự Tiếng Đức: Privatrecht, Zivilrecht)
316.	ius publicum	Luật công Tiếng Đức: Öffentliches Recht)
317.	ius soli	Quyền liên quan đến đất đai, nơi sinh Tiếng Đức: Recht des Bodens, des Geburtsortes)

318.	iusta possessio	Chiếm hữu hợp pháp (Tiếng Đức: Rechtmäßiger Besitz)
319.	iustitia regnorum fundamentum	Công bằng là cơ sở/nền tảng của các nhà nước (Tiếng Đức: Die Gerechtigkeit ist die Grundlage der Staaten)

J		
320.	j.d. (gốc latin: juris doctor)	Tiến sĩ luật học (Tiếng Anh: doctor of law; Tiếng Đức: jurist Doktor).
321.	jus civile	Luật dân sự (Tiếng Anh: Civil law) Hệ thống các văn bản pháp lý liên quan đến mối quan hệ giữa các cá nhân, tổ chức và giải quyết các vấn đề pháp lý liên quan.
322.	jus commune	Thông luật (Tiếng Anh: Common law)
323.	jus naturale	Luật tự nhiên (Tiếng Anh: Natural law) Luật chung cho tất cả mọi người, tồn tại nhờ tính hợp lý, sự đúng đắn, không phụ thuộc vào luật của quốc gia nào.
324.	jus publicum	(Tiếng Anh: legal rights enjoyed by all citizens; more recently used in reference to the right of the public to access shorelines for fishing, boating, swimming, water skiing and other related purposes)
325.	jus vitae necisque	(Tiếng Anh: Power of life and death)

L		
326.	lc (loco citato)	Tại địa danh đã nêu Tiếng Đức: Am angeführten Ort)
327.	legalis	Theo luật Tiếng Đức: gesetzmäßig, rechtmäßig)
328.	legalisatio	Hợp pháp hóa (Chứng thực chữ ký, văn bằng hoặc địa chỉ) Tiếng Đức: Legalisation (Beglaubigung der Echtheit von Unterschriften, Zeugnissen oder Abschriften)
329.	leges humanae nascuntur, vivunt, moriuntur	Luật do con người làm ra sinh ra, tồn tại và chết (Tiếng Anh: The laws of man are born, live, and die) Ý muốn nói luật do con người làm ra không tồn tại vĩnh viễn, giống như con người có vòng đời của nó. Tùy thuộc vào nội dung, bối cảnh mà nó tồn tại.
330.	legislatio	Lập pháp Tiếng Đức: Gesetzgebung)
331.	lex	Luật, Văn bản hướng dẫn luật, Luật thành văn Tiếng Đức: Gesetz, Verordnung, geschriebenes Recht)
332.	lex domicilii	Luật áp dụng tại nơi ở của bên giao kết hợp đồng Tiếng Đức: Am Wohnsitz geltendes Recht)
333.	lex fori	Luật của nơi đặt trụ sở Tòa án Tiếng Đức: Das Recht des Gerichtsortes)
334.	lex loci contractus	Luật của nơi hợp đồng được giao kết (Tiếng Anh: the law of the place where the contract is made; Tiếng Đức: Am Vertragsabschlussort geltendes Recht)

335.	lex loci delicti commissi	Luật của nơi mà thiệt hại xảy ra Tiếng Đức: Am Ort der Schadenszufügung geltendes Recht)
336.	lex non cogit ad impossibilia	Luật pháp không ép buộc một người làm một việc mà không thể (Tiếng Anh: The law does not compel a man to do that which is impossible)
337.	lex non scripta	Luật bất thành văn, thông luật hoặc luật tập quán (Tiếng Anh: Unwritten law; the common or custom law)
338.	lex patriae	Luật áp dụng thông qua vấn đề quốc tịch Tiếng Đức: Durch Staatsbürgerschaft bestimmtes Recht)
339.	lex personalis	Luật áp dụng đối với người theo quốc tịch của người đó hoặc nơi ở của họ Tiếng Đức: Durch die Person, ihre Staatsbürgerschaft oder ihren Wohnsitz bestimmtes Recht)
340.	lex posterior derogat priori	Luật ban hành sau phải ưu tiên áp dụng trước Tiếng Đức: Das spätere Gesetz geht dem früheren vor (ist das anzuwendende)
341.	lex prospicit, non respicit	Luật phải xử lý hành vi sẽ diễn ra, không phải hành vi đã diễn ra (Cấm hiệu lực hồi tố) Tiếng Đức: Das Gesetz blickt voraus, nicht zurück)
342.	lex retro non agit	Cấm hồi tố (Tiếng Anh: The law does not operate retroactively)
343.	lex scripta	Luật thành văn (Tiếng Anh: Written law; Tiếng Đức: geschriebenes Recht)

344.	lex situs	(Tiếng Anh: A conflict of law rule that selects the applicable law based on the venue or location of something)
345.	lex specialis derogat legi generali	Luật chuyên ngành ưu tiên áp dụng so với luật chung (Tiếng Đức: Das spezielle Gesetz geht dem allgemein gehaltenen Gesetz vor)
346.	lex superior derogat legi inferiori	Văn bản luật có hiệu lực pháp lý cao hơn thì được ưu tiên áp dụng Tiếng Đức: Das höhere Gesetz (zB Verfassung) geht den Rechtsnormen niederen Ranges vor)
347.	lex voluntatis	Luật áp dụng trên cơ sở thỏa thuận của các bên về việc khi xảy ra tranh chấp Tiếng Đức: Von den Vertragspartnern gewähltes Recht zur Klärung von Rechtsstreitigkeiten)
348.	litigatio	Tổ tụng Tiếng Đức: Gerichtsverfahren, Prozess)
349.	LL.B. (Gốc Latinh: Legum Baccalaureus)	Cử nhân luật (Tiếng Anh: Tiếng Anh: bachelor of laws; Tiếng Đức:)
350.	locus	Nơi, địa điểm (Tiếng Anh: the place; venue)
351.	locus regit actum	Áp dụng luật của nơi mà sự việc diễn ra (Tiếng Anh: The law of the place where the facts occurred)
352.	locus standi	Việc một người có khả năng tham gia tố tụng hay không (Tiếng Anh: legal standing before a court; Tiếng Đức: Die Klagebefugnis)

M		
353.	M Pr (Mensis Praeteriti)	Của tháng trước (Tiếng Anh: of the last month; Tiếng Đức: des vorigen Monats)
354.	M.A. (Gốc latin: Magister Artium)	Thạc sỹ (Tiếng Anh: Master of Arts; Tiếng Đức: Magister)
355.	M.O. (Gốc latin: modus operandi)	Phương thức thực hiện hành vi. Trong luật hình sự có nghĩa phương thức thực hiện hành vi phạm tội (Tiếng Anh: method of operating; Tiếng Đức: Weg der Durchführung)
356.	mala fide	Lừa dối (Tiếng Anh: (In) bad faith)
357.	malum in se	Sai trái do bản thân hành vi (Tiếng Anh: something wrong in itself) Malum trong se (số nhiều là mala trong se) là một cụm từ tiếng Latin để chỉ việc sai trái là tự nhiên, vốn có của sự vật. Từ này được dùng để phân biệt với malum prohibitum, đó là sai chỉ vì nó bị cấm. Ví dụ, hầu hết con người tin rằng giết người, hiếp dâm và trộm cắp là sai, bất kể một đạo luật điều chỉnh hành vi đó hay không. Ngược lại, tội phạm malum prohibitum là tội phạm không phải vì họ vốn đã xấu hay hành vi là xấu, nhưng hành động bị cấm theo pháp luật của nhà nước.
358.	malum prohibitum	Sai trái do luật qui định cấm (Tiếng Anh: wrong because prohibited)

		Như đã phân tích ở thuật ngữ <i>Malum in Se, Malum Prohibitum</i> dùng để chỉ việc hành động sai trái do luật ngăn cấm. Thí dụ, xây nhà không có giấy phép, vi phạm bản quyền, sử dụng ma túy trái pháp luật, sản bán trái luật, kinh doanh không giấy phép, tàng trữ vũ khí, nhập cư bất hợp pháp...
359.	mare clausum	Biển đóng (Tiếng Anh: Closed sea) Trường hợp toàn bộ vùng nước nằm trong sự kiểm soát của một nhà nước cụ thể, từ bên ngoài không tiến vào được. Vấn đề này được giải quyết theo pháp luật quốc tế.
360.	mare liberum	Vùng biển quốc tế/ Biển mở (Tiếng Anh: Open sea) Vùng nước mở rộng cho tất cả tàu bè quốc tế đi lại.
361.	mater semper certa est, pater est, quem nuptias demonstrant	Người mẹ thì luôn được biết, nhưng người cha chỉ có thể khẳng định qua chứng cứ về việc kết hôn Tiếng Đức: Die Mutter ist immer gewiss, Vater ist derjenige, welchen die Verheiratung ausweist (die während bestehender Ehe gezeugten Kinder gelten als vom Ehemann gezeugt)
362.	mea culpa	Tôi có lỗi (Tiếng Anh: I am guilty; Tiếng Đức: Ich bin schuldhaft)
363.	mens rea	Ý chí phạm tội (Tiếng Anh: guilty mind; guilty knowledge or intention to commit a prohibited act)
364.	mens rea	Ý chí phạm tội (Tiếng Anh: Guilty mind) Một trong những yêu cầu đối với tội phạm là phải thực hiện hành vi phạm tội, phải có ý chí phạm tội, hành vi

		có lỗi. Những chủ thể không có năng lực hành vi thì không có ý chí phạm tội và vì vậy không thể là tội phạm.
365.	meo voto	Quan điểm của tôi (Tiếng Anh: In my opinion; Tiếng Đức: meines Erachtens)
366.	meritum	Thu nhập (Tiếng Anh: income; Tiếng Đức: Verdienst)
367.	minima non curat praetor	Tòa án không quan tâm đến những tiểu tiết (Tiếng Đức: <i>Um Kleinigkeiten kümmert das Gericht sich nicht</i>).
368.	molestia poenae	Mức độ hà khắc của hình phạt (Tiếng Anh: The sharpness of a sentence; Tiếng Đức: Härte der Strafe)
369.	mortis omnia solvit	Cái chết đặt dấu chấm hết cho mọi thứ (Tiếng Anh: Death puts an end to everything)
370.	mutatio libelli	Thay đổi đơn kiện (Tiếng Anh: amendment of action; Tiếng Đức: Klageänderung)
371.	mutuum	Tiền đặt cọc (Tiếng Anh: loan; Tiếng Đức: Darlehen)
372.	mutuus consensus	Sự đồng thuận của các bên (Với tính chất là điều kiện của thỏa thuận hợp đồng) (Tiếng Anh: mutual agreement, mutual assent or consensus ad idem; Tiếng Đức: Gegenseitige Übereinstimmung (als Voraussetzung des Vertragsabschlusses))

N		
373.	nasciturus	<p>Bào thai đã thành thai nhưng chưa được sinh ra (là chủ thể của pháp luật) Tiếng Đức: Das Geborenwerdende, die noch ungeborene Leibesfrucht (als Rechtssubjekt)</p> <p>Ví dụ: Theo luật của Đức, bào thai đã thành thai (theo quan điểm đa số) là chủ thể của các luật cơ bản, ví dụ được hưởng quyền bảo vệ nhân phẩm theo Điều 1 Khoản 1 LCB. Ngoài ra bào thai cũng được pháp luật hình sự bảo vệ theo Điều 218 Bộ luật hình sự về tội nạo phá thai. Theo luật dân sự, một bào thai theo định nghĩa tại Điều 1 BLDS chưa có năng lực pháp luật, tuy nhiên vẫn được bảo vệ trong những trường hợp cụ thể. Chẳng hạn một bào thai đã thành thai cũng là chủ thể được hưởng thừa kế, nếu bào thai đó sinh ra và còn sống theo Điều 1923 Khoản 2 BLDS Đức.</p>
374.	ne bis in idem	<p>Không thể hai lần tuyên án về cùng một hành vi (Nguyên tắc trong tố tụng hình sự) (Tiếng Anh: not twice in the same thing, No-one shall be tried or punished twice in regards to the same event; Tiếng Đức: Nicht zweimal gegen dasselbe (Grundsatz im Strafprozess)</p> <p>Đây là thuật ngữ bắt nguồn từ Luật dân sự La Mã và cũng được kế thừa thành nguyên tắc double jeopardy trong thông luật. Nguyên tắc double jeopardy là qui tắc nghiêm cấm việc một bị cáo bị đưa ra xét xử lại về cùng một hành vi, nếu bị cáo đã được tha bổng hoặc đã phạm tội về cùng một hành vi.</p>

375.	ne exeat	Không được rời khỏi tòa án (Tiếng Anh: Let him not exit [the republic]) Đây là lệnh của Tòa án ngăn chặn một bên rời khỏi nơi xử án khi vụ việc đang diễn ra.
376.	ne quid nimis	Không nên quá nhiều, tất cả nên chừng mực (Tiếng Anh: Moderation in all things, Not anything in excess; Tiếng Đức: nicht zuviel, alles mit Maß (Terenz))
377.	necessitas non habet legem	Trong tình trạng khẩn cấp thì chẳng có luật nào cả (Tiếng Anh: the violation of a law may be excused by necessity; Tiếng Đức: Die Notlage hat kein Gesetz)
378.	negligentia	Lỗi vô ý (Tiếng Anh: negligence; Tiếng Đức: Fahrlässigkeit)
379.	negotiorum gestio	Thực hiện công việc không có ủy quyền (Tiếng Đức: Geschäftsführung (ohne Auftrag); Tiếng Anh: management of business = a form of spontaneous voluntary agency in which an intervenor or intermeddler, the gestor, acts on behalf and for the benefit of a principal (dominus negotii), but without the latter's prior consent) Gestio Negotiorum là việc thực hiện công việc không có ủy quyền. Ví dụ, trong khi bạn đang đi du lịch ở nước ngoài, một cơn bão đánh vào thị trấn, nhà của bạn gặp nguy hiểm, có nguy cơ đổ. Để tránh tình trạng hư hỏng, hàng xóm của bạn đã bỏ tiền để kiên cố hóa mái nhà đó, vì ông cho rằng đó là việc làm hết sức cần thiết. Việc làm này có thể không được nhận thù lao. Pháp luật của nhiều quốc gia qui định về vấn đề này.

380.	negotium	Giao dịch pháp lý (Tiếng Anh: Legal transaction; Tiếng Đức: Geschäft, Rechtsgeschäft)
381.	negotium nullum	Giao dịch pháp lý vô hiệu (Tiếng Anh: invalid legal transaction; Tiếng Đức: Nichtiges Rechtsgeschäft)
382.	nemo dat quod non habet	Không ai cho cái mà anh ta không có (Tiếng Anh: no one gives what he does not have) Nếu ai đó mua một cái gì mà người bán không có quyền đó (ví dụ đồ ăn trộm), người mua không có quyền pháp lý với tài sản đã mua đó.
383.	nemo invitus agere cogitur	Không ai bị ép buộc kiện cáo không theo ý chí của anh ta Tiếng Đức: Niemand wird gezwungen, ohne seinen Willen zu klagen (einen Anspruch gerichtlich geltend zu machen)
384.	nemo iudex sine actore	Không có thẩm phán nào mà không có người khởi kiện, ở đâu không có người khởi kiện thì cũng không có thẩm phán (Tiếng Anh: there is no judge without a party; Tiếng Đức: Kein Richter ohne Ankläger, wo kein Kläger, da kein Richter)
385.	nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet	Không ai có thể chuyển nhượng quyền ngoài chính chủ tài sản đó (Tiếng Anh: no one can transfer a greater right than he himself has)

386.	nemo simul actor et iudex	Không ai có thể đồng thời vừa là người khởi kiện vừa là thẩm phán (Tiếng Anh: no one can be simultaneously plaintiff and a judge; Tiếng Đức: Niemand kann zugleich Kläger und Richter sein)
387.	nemo ultra posse obligatur	Không ai phải chịu trách nhiệm vượt quá khả năng của mình (Không mong chờ vào những điều không thể) (Tiếng Anh: We are only obliged to do what is de facto within our power; Tiếng Đức: Niemand wird über sein Können hinaus verpflichtet (Unmögliches kann nicht erwartet werden))
388.	nihil fit sine causa	Không có cái gì diễn ra/ xảy ra mà không có nguyên nhân (Tiếng Anh: Nothing happens without causes; Tiếng Đức: Nichts geschieht ohne Ursache)
389.	nisi prius	Trừ khi (Tiếng Anh: unless, Tiếng Đức: Falls nicht, sofern nicht)
390.	nolle prosequi	Không có sự khởi tố (Tiếng Anh: no prosecution; Tiếng Đức: Keine Staatsanwaltschaft)
391.	nolo contendere	Tôi sẽ không bảo vệ (Tiếng Anh: I will not defend) Một lời thỉnh cầu không tranh biện có thể đồng thời ngay lập tức có hiệu lực như là việc thừa nhận có lỗi. Ở Mỹ luật xác định rằng một bị đơn có thể đề nghị không tranh biện trong vụ án hình sự. Tòa án liên bang chỉ cho phép không tranh biện nếu như Tòa đồng ý; trước khi chấp nhận thỉnh cầu Tòa án phải xem xét quan điểm của các bên và lợi ích công cộng.
392.	non compos	Không đủ minh mẫn để thực hiện giao dịch pháp lý

	mentis	(Tiếng Anh: not in possession of [one's] mind)
393.	non constat	Thông tin không chắc chắn, không thể kiểm chứng (Tiếng Anh: it is not certain)
394.	non est factum	Đấy không phải là ý muốn của tôi (Tiếng Anh: It is not [my] deed) Trong trường hợp bị ép buộc, lừa dối giao kết hợp đồng hoặc trường hợp chủ thể không tự nguyện, hợp đồng có thể bị tuyên bố vô hiệu.
395.	non faciat malum, ut inde veniat bonum	Không làm điều ác thì điều thiện sẽ xuất hiện (Tiếng Anh: not to do evil that good may come) Người ta tranh luận rằng các hình vẽ trên đường phố, phim khiêu dâm không nên được bảo vệ theo luật bản quyền hoặc được xem là bất hợp pháp hoặc trái đạo đức, là cơ sở để nảy sinh những vi phạm pháp luật.
396.	non obstante verdicto	Bất chấp phán quyết (Tiếng Anh: notwithstanding the verdict) Ngữ cảnh sử dụng thuật ngữ này ví dụ trường hợp thẩm phán đã bỏ qua ý kiến của hội đồng xét xử và sửa phán quyết theo ý kiến riêng của mình.
397.	noscitur a sociis	Tôi biết việc đó qua bạn bè (ẩn ý: ngữ cảnh) (Tiếng Anh: it is known by friends) Từ này liên quan đến kỹ thuật pháp lý. Nhiều thuật ngữ mơ hồ trong luật có thể được làm rõ khi đặt trong ngữ cảnh mà từ đó xuất hiện, không cần phải định nghĩa thuật ngữ đó là gì. Nghĩa thông thường là hãy cho tôi biết bạn của anh là

		ai tôi sẽ cho anh biết anh là ai.
398.	nota bene! (nb)	Chú ý! (Tiếng Anh: Pay attention!; Tiếng Đức: Merke wohl!) Khác với nghĩa pháp lý kể trên, từ Nota Bene! Nghĩa thông thường là ghi chép tay tốt một sự việc đã diễn ra (note well the matter at hand).
399.	nudum pactum	Lời hứa không thể thực hiện được (Tiếng Anh: naked promise)
400.	nulla bona	Không có tài sản (Tiếng Anh: no goods) Đây là dấu hiệu khi một bị đơn không có tài sản để tịch thu nhằm thực hiện nghĩa vụ theo phán quyết của tòa án.
401.	nulla poena sine crimine	Không có tội nếu không có hành vi phạm tội (Tiếng Anh: no penalty without violation; Tiếng Đức: Keine Strafe ohne Verbrechen)
402.	nulla poena sine lege	Không có tội nếu luật không qui định (Tiếng Anh: no penalty without a law; Tiếng Đức: Keine Strafe ohne Gesetz) Một người không thể bị khởi tố vì thực hiện những gì mà luật không cấm

O

403.	obligatio	Nghĩa vụ pháp lý, giấy ghi nợ (Tiếng Anh: Obligation, Tiếng Đức: Schuldurkunde)
404.	obligatio ex contractu	Nghĩa vụ phát sinh từ một hợp đồng (Tiếng Anh: obligation from a contract; Tiếng Đức: Verbindlichkeit aus einem Vertrag)
405.	omnia praesumuntur contra spoliatorem	Tất cả mọi thứ được giả định chống lại ai đã thực hiện hành vi sai trái (Tiếng Anh: All things are presumed against a wrongdoer).
406.	onus	Gánh nặng (Tiếng Anh: the burden; Tiếng Đức: Bürde)
407.	op. cit. (gốc latin: opere citato)	Công trình đã trích dẫn (Tiếng Anh: the work cited; Tiếng Đức: im zitierten Werk)
408.	opinio iuris	Quan điểm pháp lý (Tiếng Anh: legal outlook; Tiếng Đức: Rechtsanschauung)
409.	oppositio	Đối lập, Trái ngược; Sự lật đổ (Tiếng Anh: opposition, contradiction, counteraction; Tiếng Đức: Opposition, Gegensatz; Widerstand)
410.	optimum	Điều tốt nhất (Tiếng Anh: the best thing; Tiếng Đức: Das Beste)

P		
411.	p. (gốc latin: pagina)	Trang (Tiếng Anh: page; Tiếng Đức: Seite [Ký hiệu: S.])
412.	p.a. (gốc latin: per annum)	Hàng năm (Tiếng Anh: through a year; Tiếng Đức: jährlich)
413.	p.m. (gốc latin: post meridiem)	Sau 12 giờ trưa (Tiếng Anh: after midday; Tiếng Đức: nachmittags)
414.	p.m.a. (gốc latin: post mortem auctoris)	Sau khi tác giả qua đời (Tiếng Anh: after the author's death; Tiếng Đức: Nach dem Tod des Verfassers)
415.	pacta sunt servanda	Các hợp đồng phải được thực hiện (Tiếng Anh: Agreements must be kept; Tiếng Đức: Verträge müssen erfüllt werden (Thomas Hobbes)
416.	pactum in favorem tertii	Hợp đồng vì lợi ích của người thứ ba (Tiếng Anh: third-party beneficiary contract; Tiếng Đức: Vertrag zugunsten eines Dritten)
417.	par delictum	Cả hai bên trong tranh chấp cùng có lỗi (Tiếng Anh: equal fault)
418.	pater est quem nuptiae demonstrant	Người cha là người đã cưới (pháp lý) người mẹ (Tiếng Anh: The father is he who is married to the mother; Tiếng Đức: Vater ist, wen die Verheiratung bezeichnet)
419.	pendente lite	Thương lượng, hòa giải trước khi đi đến phán quyết cuối cùng (Tiếng Anh: relief until the final

		judgement while the litigation is pending)
420.	per capita	Chia công bằng theo suất (Tiếng Anh: divide by head equally)
421.	per cent. (gốc latin: per centum)	Phần trăm (Tiếng Anh: percent; for each one hundred; Tiếng Đức: Prozent)
422.	per curiam	Nhân danh/ Thông qua Tòa án (Tiếng Anh: on behalf of the court, Tiếng Đức: durch das Gericht)
423.	per exemplum	Ví dụ (Tiếng Anh: For example; Tiếng Đức: Zum Beispiel)
424.	per minas	Có sự thúc ép (Tiếng Anh: through threats) Ví dụ: Xúi giục, thúc ép cùng phạm tội
425.	per vota maiora	Thông qua biểu quyết đa số phiếu (Tiếng Anh: through majority of votes; Tiếng Đức: Durch Stimmenmehrheit)
426.	percussio	Xâm phạm thân thể (Tiếng Anh: physical injury; Tiếng Đức: Körperverletzung)
427.	perduellio	Trọng tội (Tiếng Anh: treason; Tiếng Đức: Hochverrat)
428.	permissio	Sự cho phép, Sự đồng ý (Tiếng Anh: permission, agreement; Tiếng Đức: Erlaubnis, Bewilligung)
429.	persona non grata	Người không được đón chào (Tiếng Anh: unwelcome person) Đây là trường hợp một người bị trục xuất về nước mà

		họ mang quốc tịch. Trong ngôn ngữ pháp lý, <i>persona non grata</i> được sử dụng để chỉ người này.
430.	Ph.D. (Gốc Latinh: Philosophiæ Doctor)	Tiến sĩ (Tiếng Anh: Doctor of Philosophy; Tiếng Đức: Doktor der Philosophie)
431.	plagium	Bắt cóc (Tiếng Anh: kidnapping; Tiếng Đức: Menschenraub)
432.	plagium literarium	Đạo văn (Tiếng Anh: Plagiarism; Tiếng Đức: Plagiat)
433.	possessio	Sở hữu (Tiếng Anh: possession; Tiếng Đức: Besitz)
434.	post eventum	Theo sự kiện (Tiếng Anh: According to the event; Tiếng Đức: Nach dem Ereignis)
435.	post mortem	Sau khi qua đời (Tiếng Anh: After the death; Tiếng Đức: Nach dem Tode)
436.	post mortem auctoris	Sau khi tác giả qua đời (Tiếng Anh: after the author's death) Thuật ngữ này được nêu nhiều trong trường hợp liên quan đến quyền tài sản trí tuệ.
437.	post scriptum (p s)	Tái bút (Khi viết thư) (Tiếng Anh: postscript; Tiếng Đức: Nachschrift)
438.	pp. (paginae)	Các trang (Tiếng Anh: pages; Tiếng Đức: Seiten [Ký hiệu: S.])
439.	prior loco	Ai đến địa điểm trước, người đó thuận lợi hơn về

	potior iure	pháp lý (Tiếng Anh: earlier at the location, stronger in law; Tiếng Đức: Früher am Ort, stärker im Recht)
440.	prior tempore potior iure	Ai sớm hơn về mặt thời gian, người đó thuận lợi hơn về pháp lý (Tiếng Anh: earlier in time, stronger in law; Tiếng Đức: Früher in der Zeit, stärker im Recht (wer zuerst kommt, mahlt zuerst))
441.	prioritas	Ưu tiên, Ưu ái trên phương diện pháp lý về thời gian (Tiếng Anh: priority, precedence in law about the time; Tiếng Đức: Priorität, Vorrang im Recht durch Zeit)
442.	prius quam exaudias iudices ne	Trước khi bạn nghe vấn đề, đừng vội phán xét (Tiếng Anh: before you hear, do not judge)
443.	PRN (Gốc latin: pro re nata)	Theo nhu cầu (Tiếng Anh: as needed; Tiếng Đức:)
444.	pro hac vice	Vụ việc (Tiếng Anh: for this turn) Liên quan đến luật sư được cho phép tham gia chỉ một vụ việc cụ thể.
445.	pro jure patrio stamus	Chúng tôi/chúng ta sẽ bảo vệ quyền lợi của mình (Tiếng Anh: we will defend our rights; Tiếng Đức: Wir werden unsere Rechte schützen)
446.	pro possessore	Người chiếm hữu (Tiếng Anh: a possessor; Tiếng Đức: Besitzer)
447.	pro tem	tạm thời (tiếng anh: abbreviation of <i>pro tempore</i> ,

		meaning "for the time being")
448.	prohibitio	Sự ngăn chặn, Sự cấm đoán (Tiếng Anh: Prohibition, ban; Tiếng Đức: Verhinderung, Verbot)
449.	promissio	Lời hứa (Tiếng Anh: promise; Tiếng Đức: Versprechen)
450.	promissorium	Sự đồng ý bằng văn bản (Tiếng Anh: Letter of acceptance; Tiếng Đức: Schriftliche Zusage)
451.	propositum	Lỗi cố ý, Có chủ ý, kế hoạch (Tiếng Anh: malice, with intent, plan; Tiếng Đức: Vorsatz, Absicht, Plan)
452.	proprium	Tự sát (Tiếng Anh: suicide; Tiếng Đức: Selbstmord)
453.	proprietas	Tài sản (Tiếng Anh: Property; Tiếng Đức: Eigentum)

Q

454.	Q.D. (Gốc latin: quaque die)	Hàng ngày (Tiếng Anh: every day; Tiếng Đức: täglich, jeden Tag)
455.	quaestio facti	Câu hỏi về thực tế (Tiếng Anh: Question of facts; Tiếng Đức: Tatfrage)
456.	quaestio iuris	Câu hỏi về luật (Tiếng Anh: Question of laws; Tiếng Đức: Rechtsfrage)
457.	quasi	Ở chừng mực nào đấy (Tiếng Anh: quasi; Tiếng Đức: gleichsam)
458.	qui facit per alium facit per se	Người thực hiện công việc người khác ủy quyền, như người ủy quyền thực hiện (Tiếng Anh: who acts through another, acts himself) Một người được ủy quyền thực hiện nhiệm vụ của người khác, chịu toàn bộ trách nhiệm đối với người ủy quyền.
459.	qui iure suo utitur, neminem laedit	Ai mà sử dụng quyền của chính mình thì không gây hại cho ai cả (Tiếng Anh: he who exercises his legal rights harms no one; Tiếng Đức: Wer von seinem Recht Gebrauch macht, schädigt niemanden)
460.	qui prior est tempore, potior est jure	Ai đến sớm người đó có quyền lợi hơn về mặt pháp lý (Tiếng Anh: he who is earlier in time is stronger in law; Tiếng Đức: Wer kommt früher, ist stärker nach dem Gesetz)
461.	quid pro quo	Đổi cái này lấy cái kia (Tiếng Anh: this for that)

		Sự trao đổi ngang giá hàng hóa, dịch vụ hoặc tiền.
462.	quo ante	Trở lại trạng thái ban đầu (Tiếng Anh: as before)
463.	quot homines, tot sententiae	Có bao nhiêu con người thì có bấy nhiêu ý kiến (Tiếng Anh: there are as many opinions as there are men; Tiếng Đức: Wieviel Menschen, soviel Ansichten)

R		
464.	R	Vua hoặc nữ hoàng trị vì (Tiếng Anh: Rex or Regina)
465.	R.I.P. (Gốc latin: requiescat in pace)	Mong ai đó yên nghỉ khi qua đời (Tiếng Anh: may he/she rest in peace; Tiếng Đức: Möge er/sie in Frieden ruhen!, er/sie ruhe in Frieden)
466.	ratio decidendi	Các lý do để quyết định (Tiếng Anh: reasons for a decision; Tiếng Đức: Entscheidungsgrund)
467.	ratione soli	Liên quan đến lãnh thổ, đất đai (Tiếng Anh: In relation to territory, land) Theo luật sở hữu, đó là một biện minh cho việc giao quyền sở hữu cho chủ đất đối với tài nguyên được tìm thấy trên đất của mình
468.	re vera	Trên thực tế (Tiếng Anh: in practice; Tiếng Đức: In der Tat, in Wahrheit)
469.	recursus	Sự bồi hoàn (Tiếng Anh: recourse; Tiếng Đức: Rückgriff, Regress)
470.	remedium	Các trợ giúp/giải pháp về pháp lý (Tiếng Anh: legal remedy; Tiếng Đức: Rechtsbehelf, Rechtsmittel)
471.	repetitio est mater studiorum	Lặp lại/Ôn lại trong học tập là “mẹ của thành công” (Tiếng Anh: repetition is the mother of study; Tiếng Đức: Die Wiederholung ist die Mutter der Studien)
472.	res	Vật (Tiếng Anh: thing, matter, issue, affair)

473.	res factae	Sự thật/Thực tế không có gì mà phải bàn cãi/chối cãi nữa, sự thật hiển nhiên (Tiếng Anh: indisputable facts; Tiếng Đức: Unstreitige Tatsachen)
474.	res immobiles	Bất động sản (Tiếng Anh: immovable properties; Tiếng Đức: Unbewegliche Sachen)
475.	res judicata	Phán quyết có hiệu lực pháp luật (Tiếng Anh: a matter judged)
476.	res mobiles	Động sản (Tiếng Anh: movable properties; Tiếng Đức: Bewegliche Sachen)
477.	res nullius	Vật vô chủ (Tiếng Anh: nobody's thing)
478.	res publica	Nhà nước (Tiếng Anh: State; Tiếng Đức: Staat)
479.	respondeat superior	Để cho người chủ trả lời (Tiếng Anh: let the master answer) Người sử dụng lao động chịu trách nhiệm đối với các hành vi của nhân viên.
480.	rex non potest peccare	Nhà vua không bao giờ sai (Tiếng Anh: the king can do no wrong; Tiếng Đức: Der König hat immer Recht)
481.	rex nunquam moritur	Nhà vua bất tử (Tiếng Anh: the king never dies; Tiếng Đức: Der König wird immer leben)
482.	rigorosum (examen)	Buổi bảo vệ luận án tiến sĩ (Tiếng Anh: Doctoral viva; Tiếng Đức: Doktorprüfung)

S

483.	s.o.s. (Gốc latin: si opus sit)	Trong trường hợp khẩn cấp, nếu cần (Tiếng Anh: if there is need, if occasion require, if necessary; Tiếng Đức: Falls nötig)
484.	s.t. (gốc Latin sine tempore)	Đúng giờ (Tiếng Anh: without time; Tiếng Đức: punktlich). Từ này trái nghĩa với từ c.t. [“Cum tempore”] có nghĩa là được phép nhanh chậm 15 phút. Đây là thuật ngữ chỉ khoảng thời gian chừng 15 phút tính từ thời điểm bắt đầu theo dự kiến đến thời điểm thực tế. Thuật ngữ này có từ khi những trường học nhà thờ ra đời. Khi chuông nhà thờ điểm đúng giờ, học viên có 15 phút để đi tới giảng đường. Vì vậy bài giảng dự kiến là 10 giờ bắt đầu thì sẽ bắt đầu thực tế là 10h15.
485.	sanctio	Chế tài (Tiếng Anh: sanction; Tiếng Đức: Sanktion)
486.	sanctio pragmatica	Luật về các vấn đề liên quan đến lợi ích công (Tiếng Anh: Law on issues relating to public interests; Tiếng Đức: Gesetz über Angelegenheiten von öffentlichem Interesse)
487.	scire leges non hoc est verba earum tenere sed vim ac potestatem	Để hiểu luật không phải đọc câu chữ của luật, mà hiểu ý nghĩa và thông điệp mà nó đem lại (Tiếng Anh: To know the law is not merely to understand the words, but as well their force and effect; Tiếng Đức: Die Gesetz zu verstehen bedeutet nicht, ihren Wortlaut zu erkennen, sondern ihren Sinn und ihre Tragweite)
488.	se defendendo	Tự vệ (Tiếng Anh: self-defence; Tiếng Đức: Notwehr)

489.	securitas	Sự an toàn (Tiếng Anh: Security; Tiếng Đức: Sicherheit)
490.	sensu lato	Theo nghĩa rộng (Tiếng Anh: in the broad sense; Tiếng Đức: Im weiten Sinn)
491.	sententia nulla	Sự vô hiệu của phán quyết (Tiếng Anh: The invalidity of the verdict; Tiếng Đức: Nichtigkeit des Urteils)
492.	sic utere tuo ut alienum non laedas	Sử dụng tài sản của mình sao cho nó vô hại đối với tài sản của những người hàng xóm (Tiếng Anh: use your property so as not to injure that of your neighbours)
493.	signatura	Đặc tính, Dấu hiệu nhận biết (Tiếng Anh: Signature; Tiếng Đức: Bezeichnung)
494.	sine die	Không trì hoãn (Tiếng Anh: without day)
495.	situs	Địa điểm (Tiếng Anh: location, Tiếng Đức: Ort)
496.	sodomia ratione sexus	Đồng tính (Tiếng Anh: homosexuality; Tiếng Đức: Homosexualität)
497.	solutio	Giải pháp; Sự bổ sung (Tiếng Anh: solution; supplement; Tiếng Đức: Lösung; Erfüllung)
498.	sq., sqq. (gốc latin: sequentia)	Và những trang tiếp theo liên quan (Tiếng Anh: and the following pages; Tiếng Đức: [und] folgende [Seite]; [und] folgende [Seiten])
499.	stare decisis	Tiền lệ pháp (Tiếng Anh: stay with what has been decided; Tiếng Đức: Grundsatz der Bindung an

		Vorentscheidungen)
500.	stat. (Gốc latin: statim)	Ngay lập tức (Tiếng Anh: immediately; Tiếng Đức: sofort) Ví dụ: That patient needs attention, stat.! (Bệnh nhân đó cần chăm sóc, ngay lập tức)
501.	statuta suo clauduntur territorio, nec ultra territorium disponunt	Các đạo luật được xác định theo phạm vi lãnh thổ riêng và không có hiệu lực ở bên ngoài lãnh thổ (Tiếng Anh: Statutes are confined to their own territory and have no extra-territorial effect)
502.	supra	ở trên/ đề cập đến một nguồn đã nêu ở trên (tiếng anh: above; tiếng đức: oben)
503.	suspectio	Sự nghi ngờ (Tiếng Anh: suspicion; Tiếng Đức: Verdacht, Argwohn)

T

504.	tempus	Thời gian, khoảng thời gian (Tiếng Anh: time, period of time; Tiếng Đức: Zeit, Zeitraum)
505.	testamentum holographum	Di chúc bằng văn bản được viết riêng (Tiếng Anh: A testament written by the testator in his own hand; Tiếng Đức: Eigenhändig geschriebenes Testament)
506.	testis	Nhân chứng (Tiếng Anh: witness; Tiếng Đức: Zeuge)
507.	trial de novo	Xét xử lại (Tiếng Anh: trial anew) Phiên xét xử hoàn toàn mới về một vụ việc trước đó đã được xét xử. Đây không phải phiên xử phúc thẩm.
508.	tribunal	Tòa án (Tiếng Anh: the Court, the Tribunal; Tiếng Đức: Gerichtsstätte, Gerichtshof)

U

509.	ultra vires	Ngoài phạm vi hoặc vượt quá thẩm quyền (Tiếng Anh: beyond the scope or in excess of legal power or authority)
510.	unitas	Sự thống nhất, sự hợp nhất (Tiếng Anh: the unity, association; Tiếng Đức: Einheit, Vereinigung)
511.	universitas potest delinquere	Một tổ chức cũng có thể thực hiện hành vi vi phạm nghĩa vụ và phải chịu trách nhiệm pháp lý (Tiếng Đức: eine Körperschaft kann ein Delikt begehen (und ist damit haftbar))
512.	usufruct	Quyền được sử dụng và hưởng hoa lợi từ tài sản của người khác (Tiếng Anh: usufruct/The rights to the product of another's property/ the legal right of using and enjoying the fruits or profits of something belonging to another; Tiếng Đức: Nießbrauch)
513.	utilitas	Sự phù hợp, Việc sử dụng, Sự cần thiết; Việc sử dụng, các lợi ích, sự thuận lợi (Tiếng Đức: Tauglichkeit, Nützlichkeit, Brauchbarkeit; Nutzen, Interesse, Vorteil)
514.	uxor	Vợ (Tiếng Anh wife; Tiếng Đức: Ehefrau)

V

515.	v. i. (gốc latin: vide infra)	Xem phía dưới (Tiếng Anh: see below; Tiếng Đức: siehe unten [s. u.])
516.	v. s. (gốc latin: vide supra)	Xem phía trên (Tiếng Anh: see oben; Tiếng Đức: siehe oben)
517.	vacantia	Chỗ trống (Tiếng Anh: vacancy; Tiếng Đức: Vakanz, erledigte, unbesetzte Stelle)
518.	vacatio	Miễn thực hiện nghĩa vụ (Tiếng Đức: Befreiung (von einer Verpflichtung)
519.	varietas	Sự đa dạng của các tư tưởng pháp lý (Tiếng Anh: the variety of legal ideas; Tiếng Đức: Verschiedenheit der Rechtsansichten)
520.	verba volant, scripta manent	Khẩu thiệt có thể vô bằng, nhưng những gì viết ra thì tồn tại (Tiếng Anh: this term is to illustrate the value of the written communication in opposition to the oral one; Tiếng Đức: Worte verfliegen, das Geschriebene bleibt)
521.	verba fortius accipiuntur contra proferentem	Hợp đồng được giải thích chống lại người đã lập ra nó (Tiếng Anh: a contract is interpreted against the person who wrote it; Tiếng Đức: ein Vertrag ist gegen eine Person interpretiert, die ihn geschrieben hat)
522.	veto	Tôi phủ quyết (Tiếng Anh: veto; Tiếng Đức: Einspruch, Ich lehne ab)
523.	via	Thông qua cách này (Tiếng Anh: by means of; Tiếng

		Đức: Auf dem Wege)
524.	via contractus	Thông qua/Bằng hợp đồng (Tiếng Anh: according to the contracts; Tiếng Đức: Auf vertraglichem Wege)
525.	via legis	Theo qui định của pháp luật (Tiếng Anh: according to law; Tiếng Đức: Auf gesetzlichem Wege) Từ <i>via legis</i> thường được đặt trong sự liên hệ với từ <i>via facti</i> tức là theo thực tế (Tiếng Đức: auf dem Wege der Tat).
526.	vice versa	Ngược lại (Tiếng Anh: reverse; Tiếng Đức: umgekehrt)
527.	vide	Xem, thường dùng trong trích dẫn khoa học (Tiếng Anh: see; Tiếng Đức: sieh!)
528.	vigilantibus non dormientibus aequitas subvenit	Công bằng đến với người cẩn thận/ thận trọng, không đến với người mê ngủ (Tiếng Anh: Equity aids the vigilant, not the sleeping) Từ này nêu trong ngữ cảnh: Nếu quá thời hiệu luật định việc khởi kiện là không thể. Vì vậy, người đã trì hoãn việc khởi kiện phải chịu hậu quả do chính việc trì hoãn của mình gây ra.
529.	vis	Quyền lực (Tiếng Anh: power, competence, authority; Tiếng Đức: Gewalt, Gewaltätigkeit; Kraft)
530.	vis legis	Sức mạnh của pháp luật (Tiếng Anh: The Power of law; Tiếng Đức: Gesetzeskraft)

531.	vis maior	Sức mạnh của thiên nhiên ngoài sự kiểm soát của con người/ Trường hợp bất khả kháng (Tiếng Anh: act of nature beyond control/ greater or superior force; Tiếng Đức: Höhere Gewalt)
532.	vis probandi	Sức mạnh của chứng cứ (Tiếng Anh: strength of evidence; Tiếng Đức: Beweiskraft)
533.	viz. (viết tắt của từ videlicet)	Cụ thể là, có nghĩa là (Tiếng Anh: namely; Tiếng Đức: namentlich)
534.	votum decisivum	Phiếu quyết định (Tiếng Anh: decisive vote; Tiếng Đức: Entscheidende Stimme)
535.	vs or v. (gốc latin: versus)	Chống lại, đấu với, kiện (Tiếng Anh: against; Tiếng Đức: gegen)
536.	vulgo	Theo thông lệ (Tiếng Anh: customary; Tiếng Đức: gewöhnlich)

Z		
537.	Zensur	Sự kiểm duyệt (Tiếng Anh: censorship; Tiếng Đức: behördliche Prüfung [von Büchern, Filmen...])
538.	Zertifikat	Bằng cấp (Tiếng Anh: ; Tiếng Đức: amtliche Bescheinigung, Beglaubigung, Zeugnis)
539.	zirka (ca.)	Khoảng, xấp xỉ (Tiếng Anh: about; Tiếng Đức: ungefähr, etwa)
540.	Zirkular	Thông tư (Tiếng Anh: circular; Tiếng Đức: Rundschreiben)
541.	Zitat	Trích dẫn (Tiếng Anh: quotation, citation; Tiếng Đức: wörtlich wiedergegebene Textstelle)

Phụ lục 1
TỪ VIẾT TẮT THÔNG DỤNG¹

<i>Từ viết tắt</i>	<i>Tiếng Anh</i>	<i>Tiếng Đức</i>
a.d.	after date	Dato bis heute
a.m.	ante meridian	vormittags
ABA	American Bar Association	die Amerikanische Anwaltsvereinigung
ACAS	Advisory Conciliation and Arbitration Service	der Beratungs-, Schlichtungs-, und Schiedsgerichtsdienst
ACC	Assistant Chief Constable	der stellvertr. Polizeipräsident
ARD	alternative dispute resolution	Schlichtungsverfahren (jedoch ohne Einschaltung des Gerichts)
AGM	Annual General Meeting	die Jahreshauptversammlung
aka	also known as	alias
AOB	any other business	verschiedenes
ATM	automated teller machine	der Geldautomat
AWOL	absent without leave	das unerlaubte Fernbleiben vom Dienst

¹ Quelle: *Michaelis*, Legal Terms für Juristen (12.500 Fachbegriffe English – Deutsch), hemmer/wüst Verlag GmbH, Würzburg 2011, S. 366-380.

B.D.	bank(er's) draft	der Bankscheck
B/B	both-to-blame	das beiderseitige Verschulden
B/E	bill of exchange	der Wechsel
BFP	bona fide purchaser	der gutläubige Erwerber
BTP	British Transport Police	die für den Schienenverkehr zuständige Polizei
BVC	Bar Vocational Course	das juristische Aufbaustudium
C.J.	Chief Justice	der Vorsitzender eines hohen Gerichts
c.o.d.	cast collect on dilivery	der Verkauf gegen Nachnahme
c.p.d.	charterer pays dues	Befrachter zahlt Gebühren
c.b.d.	cash before delivery	die Vorkasse
C.C.	civil commotion	die Aufruhr
c.e.	caveat emptor	der Ausschluss der Gewährleistung
C/D	Certificate of Deposit	der Hinterlegungsschein
C/P	charter party	der Befrachtungsvertrag
CA	Court of Appeal	das Berufungsgericht, das Revisionsgericht
CAA	Civil Aviation	die Luftverkehrsbehörde

	Authority (GB)	
CAB	Civil Aeronautics Board (US)	die Luftverkehrsbehörde
CAC	Central Arbitration Committee	der zentrale Schlichtungsausschluss
CAD	cash against documents	Kasse gegen Dokumente
CAO	Chief Administrative Officer	der Vorstand für interne Aufgabenbereiche
CBDO	Chief Business Development Officer	der Vorstand für die Firmenentwicklung
CBE	Commander of the Order of the British Empire	die mittlere Klasse des Verdienstordens
CBO	Chief Branding Officer	der Marken-Vorstand
CCO	Chief Customer Officer/ Chief Communications Officer	der Vorstand für Kundenangelegenheiten
CCP	code of civil procedure	die Zivilprozessordnung (ZPO)

CDO	Chief Development Officer/ Chief Data Officer	der Vorstand für (Software-)Entwicklung
CEO	Chief Executive Officer	der Vorstandsvorsitzende
CFR	cost and freight	Kosten und Fracht
CGT	capital gains tax	die Veräußerungsgewinnsteuer
CHRO	Chief Human Resources Officer	der Personalvorstand
CID	Criminal Investigation Department	der Personalvorstand
CID	Criminal Investigation Department	die Kriminalpolizei
CIF	cost, insurance, freight	Kosten, Versicherung und Fracht
CIO	Chief Information Officer	der IT-Vorstand
CIO	Chief Investment Officer	der Vorstand für Investitionsgeschäfte
CKO	Chief Knowledge Officer	der Vorstand für Investitionsgeschäfte

CLO	Chief Learning Officer	der Vorstand für Personalentwicklung
CMAO	Chief Merging and Acquisitions Officer	der Vorstand für die Integration neuer Unternehmensteile
CMO	Chief Marketing Officer	der Marketingvorstand, der Vertriebsleiter
CN	cover note	die vorläufige Deckungszusage
CNO	Chief Networking Officer	der Vorstand für Informations- und Kommunikationstechnologien
COO	Chief Operating Officer	der Vorstand für Operative Geschäfte
COPO	Chief Online Publishing Officer	der Vorstand für Online Business Entwicklung
CPA	certified public accountant (US)	der Wirtschaftsprüfer
CPO	Chief Procurement Officer	der Einkaufsleiter
CPS	Crown Prosecution Service	die Staatsanwaltschaft
CQO	Chief Quality Officer	der Vorstand für das Qualitätsmanagement
cr.	Creditor	der Gläubiger
CRO	Chief Risk Officer	der Vorstand für das Risikomanagement

CRO	Chief Research Officer	der Forschungsleiter
CSA	Child Support Agency	das Amt für Unterhaltszahlungen
CSO	Chief Sales Officer	der Vertriebsvorstand
CSO	Chief Scientific Officer	der Vorstand für Forschung und Entwicklung
CT	Corporation Tax	die Körperschaftssteuer
CTO	Chief Technical Officer	der Technikvorstand
CTT	capital transfer tax	die Kapitalverkehrssteuer
CV	curriculum vitae	der Lebenslauf
CVO	Chief Visionary Officer	der Vorstand für visionäre Ideen
d.a.p.	delivery against payment	die Lieferung gegen Zahlung
D.D.	demand draft	der Sichtwechsel
D/C	documents against cash	Dokumente gegen Kasse
D/P	documents against payment	Dokumente gegen Bezahlung
D/R	depository receipt	der Depotschein

DA	District Attorney (US)	der Bezirksstaatsanwalt
DAF	delivered at frontier	geliefert bis zur Grenze
DC	Detective Constable	der Kriminalmeister
DCC	Deputy Chief Constable	der stellvertr. Polizeipräsident
DPP	delivered duty paid	die verzollte Lieferung an einen benannten Bestimmungsort
DDU	delivered duty unpaid	die unverzollte Lieferung an einen benannten Bestimmungsort
DEQ	delivered ex quay	die Lieferung ab Kai an einen benannten Bestimmungshafen
DES	delivered ex ship	die Lieferung ab Schiff an einen benannten Bestimmungshafen
DPP	Director of Public Prosecutions	der Generalstaatsanwalt
dr.	debtor	der Schuldner
DSgt	Detective Sergeant	der Kriminalmeister
DVLA	Driver and Vehicle Licensing Agency	die Führerschein- und Zulassungsbehörde
DWI	driving while intoxicated	die Trunkenheit am Steuer

e.g.	exempli gratia	zum Beispiel
e.e.	errors excepted	Irrtümer vorbehalten
E.E.A.	European Economic Area	der Europäische Wirtschaftsraum
EAT	Employment Appeal Tribunal (GB)	das Landesarbeitsgericht
ECJ	European Court of Justice	der Europäische Gerichtshof
EGM	Extraordinary General Meeting	die außerordentliche Hauptversammlung
EU	European Union	die Europäische Union
ex p.	ex parte	einseitig
ex.	excluding	ausgeschlossen
f. co.	fair copy	das ordentliche Vertragsexemplar
F.O.	firm offer	das Festangebot
f/d	free delivery	die kostenfreie Zustellung
FB	freight bill	der Frachtbrief
FBI	Federal Bureau of Investigation (US)	die Bundespolizei
FOC	free of charge	kostenfrei
FOD	free on damage	unbeschädigt

GATT	General Agreement on Tariffs and Trade	das Allgemeine Zoll- und Handelsabkommen
GBE	Knight Grand Cross of the British Empire	das Großkreuz, die höchste Klasse des Verdienstordens
GBH	grievous bodily harm	die schwere Körperverletzung
GM	genetically modified	genetisch verändert
GWR	Great Western Railway	eine britische Eisenbahngesellschaft (1833-1947)
H.P.	hire purchase	der Mietkauf
HGV	heavy goods vehicle	der Lkw
HL	House of Lords (GB)	das Oberhaus
HMSO	Her Majesty's Stationery Office	die Staatliche Behörde für den Verkauf von Veröffentlichungen der Regierung
i.e.	id est	das heißt, d.h.
I.T.	income tax	die Einkommensteuer
i/c	in charge of	verantwortlich für
I/F	insufficient funds	die ungenügende Deckung
ICJ	International Court of Justice	der Internationale Gerichtshof

ID (card)	identity card	der Personalausweis
ILC	International Law Commission	die Internationale Rechtskommission (IRK)
ILOR	International Letter of Request	das Internationale Rechtshilfeersuchen
IOU	I owe you	der Schuldschein
IPO	initial public offering	der Börsengang
IR	Inland Revenue (GB)	die Finanzbehörde
IRS	Internal Revenue Service (US)	die Finanzbehörde
IT	industrial tribunal	das Arbeitsgericht
J	justice	der Richter
JD	juris doctor	der Doktor der Rechte (Dr.iur.)
JP	Justice of the Peace	der Friedensrichter
KBE	Knight Commander of the British Empire	die zweithöchste Klasse des Verdienstordens
KC	King's Counsel (GB)	der Anwalt der Krone
L&SWR	London and South	eine britische Eisenbahngesellschaft (1838-

	Western Railway	1922)
L.S.	Law Society (GB)	der Anwaltsverein
LB&SCR	London, Brighton and South Coast Railway	eine britische Eisenbahngesellschaft (1846 - 1922), als “the Brighton line” bekannt
LC	Lord Chancellor GB	der Lordkanzler
LCJ	Lord Chief Justice (GB)	der Lordoberrichter am High Court
LJ	Lord Justice (of Appeal) (GB)	der Lordrichter
LL.B.	Bachelor of Laws	der Bachelor der Rechte
LL.D.	Doctor of Law	der Doktor der Rechte
LL.M.	Master of Law	der Magister der Rechte
LMS	London, Midland and Scottish Railway	eine britische Eisenbahngesellschaft (1923-1947)
LNER	London and North Eastern Railway	eine britische Eisenbahngesellschaft (1923-1948)
LP	limited partnership	die Kommanditgesellschaft (KG)
LPC	Legal Practice Course (GB)	das juristische Aufbaustudium
LSAT	Law School	die Zulassungsprüfung für eine juristisches

	Admission	Studium
Ltd.	private limited company (GB)	die Gesellschaft mit beschränkter Haftung (GmbH)
M.O.	money order	die Zahlungsanweisung
MBE	Member of the Order of the British Empire	die niedrigste Klasse des Verdienstordens
MDP	Ministry of Defence Police (GB)	die Polizei des Verteidigungsministerium (Sonderpolizei)
MEP	Member of the European Parliament	die Polizei des Verteidigungsministerium (Sonderpolizei)
MMC	Monopolies and Mergers Commission (GB)	die Kartellbehörde
MOT	Ministry of Transport	das Verkehrsministerium
MP	Member of Parliament	das Mitglied des Unterhauses
MPS	Metropolitan Police	die Polizeibehörde von Greater London (mit Ausnahme des Stadtteils City of London)
MR	Master of the Rolls	der Vorsitzende des Court of Appeal
n.b.	nota bene	der Nachtrag

N.P.	notary public	der Notar
n.p.	net personality	das bewegliche Vermögen
n/a	not applicable	nicht zutreffend
n/c	no charge	gebührenfrei
n/d	no date	ohne Datum
n/e	no effects	kein Guthaben
n/o	no orders	keine Anweisungen
NCIS	National Criminal Intelligence Service	die zentrale Verbrechensdatei
NHTSA	National Highway Traffic	die Straßenverkehrsbehörde
NI	National Insurance (GB)	die Sozialversicherung
o.n.o.	or near offer	die Verhandlungsbasis (VB)
o/a	on account of	wegen
OAP	old-age pensioner	der Rentner
OBE	Officer of the order of the British Empire	die zweitniedrigste Klasse des Verdienstordens
p.a.	per annum	jährlich
p.c.	per cent	Prozent

p.d.	per diem	pro Tag
p.m.	post meridian	nachmittags/abends
p.p.	per procuracionem	mit Procura/ im Auftrag von
PA	power of attorney	die Vollmacht
PC	police constable	der Polizeimeister
plc	public limited company (GB)	die Aktiengesellschaft (AG)
PPP	polluter pays principle	das Verursacherprinzip
PSO	public service obligation	die Beförderungspflicht
p.t.o.	please turn over	bitte wenden
Pty	proprietary company	die Holdinggesellschaft
q.v.	quod vide	siehe diesbezüglich
QBD	Queen's Bench Division (GB)	die Abteilung des High Court
QC	Queen's Council (GB)	der Anwalt der Krone
R&D	research and development	Forschung und Entwicklung
RTA	road traffic accident	der Verkehrsunfall

S/A	subject to approval	der Zustimmung vorbehalten
S/R	sale or return	der Verkauf mit Rückgaberecht
SB	Senate bill (US)	das vom Senat verabschiedete Gesetz
sd.	signed	unterschrieben
SE&CR	South Eastern and Chatham Railway	eine britische Eisenbahngesellschaft (1899-1922)
SEAO	saving errors and omissions	die Freizeichnungsklausel
SP	Service Police (GB)	die Militärpolizei in UK
SR	Southern Railway	eine britische Eisenbahngesellschaft (1923-1948)
SSP	statutory sick pay	das Krankengeld
T.L.	total loss	der Totalverlust
T.T.	testamentary trust (US)	das Treuhandvermögen
TAC	Tax Court of the United States	das Bundesfinanzgericht
TC	till cancelled	bis auf Widerruf
UK	United Kingdom	das Vereinte Königreich
US	United States of America	die Vereinigten Staaten von America

v./vs.	versus	gegen
VAT	value-added tax	die Mehrwertsteuer
VIN	vehicle identification number	die Fahrgestellnummer
W.P.	without prejudice	unbeschadet anderer Ansprüche
w/o	without	ohne
WMD	weapons of mass destruction	die Massenvernichtungswaffen
WOC	without compensation	ohne Entschädigung
WPC	woman police constable	die Polizistin
yr.	year	Jahr
ZIP	zone improvement plan (code) (US)	die Postleitzahl

Phụ lục 2
BẢNG CHỮ CÁI TIẾNG LATINH
(Abecedarium Latinum)

Bảng chữ cái Latinh truyền thống								
Chữ cái	A	B	C	D	E	F	G	H
Tên	ā	bē	cē	dē	ē	ef	gē	hā
Cách phát âm (IPA)	/aː/	/beː/	/keː/	/deː/	/eː/	/ef/	/geː/	/haː/
Chữ cái	I	K	L	M	N	O	P	Q
Tên	ī	kā	el	em	en	ō	pē	qū
Cách phát âm (IPA)	/iː/	/kaː/	/el/	/em/	/en/	/oː/	/peː/	/k ^w uː/
Chữ cái	R	S	T	U	X	Y		Z
Tên	er	es	tē	ū	ex	ī Graeca		zēta
Cách phát âm (IPA)	/er/	/es/	/teː/	/uː/	/eks/	/iː 'graika/		/'zeːta/

Phụ lục 3
CÁCH PHÁT ÂM TIẾNG LATINH
(Sưu tầm)

I. Các nguyên âm

Hình thái chữ		Tên gọi	Phát âm	Ví dụ
Viết hoa	Viết thường			
A	a	<i>a</i>	<i>a</i>	<i>anatomia, aqua, camphora, tabella</i>
E	e	<i>ê</i>	<i>ê</i>	<i>cera, arteria, cerebrum, ceratus, cicade</i>
I	i	<i>i</i>	<i>i</i>	<i>iecur, labium. liber, digitalis, meninx</i>
J	i	<i>iôta</i>	<i>i</i>	<i>jodum, injectio, jus, jocur</i>
O	o	<i>ô</i>	<i>ô</i>	<i>collum, ovum, dosis, mono, hetero</i>
U	u	<i>u</i>	<i>u</i>	<i>anus, nervus, maximum, caecum</i>
Y	y	<i>ipxilon</i>	<i>u (âm Pháp)</i>	<i>oxygenium, larynx, hybridus</i>

II. Các nguyên âm kép

Nguyên âm kép *ae*: phát âm như âm [e] trong tiếng Việt

Nguyên âm kép *oe*: phát âm như âm [ơ] trong tiếng Việt

Nguyên âm kép *au*: Phát âm như âm [au] trong tiếng Việt.

Nguyên âm kép *eu*: phát âm như âm [êu] trong tiếng Việt

III. Các phụ âm

Hình thái chữ		Tên gọi	Phát âm
Viết hoa	Viết thường		
B	b	<i>bê</i>	<i>bờ</i>
C	c	<i>xê</i>	<i>Cờ</i> <i>xờ</i>
D	d	<i>đê</i>	<i>đờ</i>
F	F	<i>epphơ</i>	<i>phờ</i>
G	g	<i>ghê</i>	<i>gờ</i>
H	h	<i>hát</i>	<i>hờ</i>
K	k	<i>ca</i>	<i>cờ</i>
L	l	<i>enlơ</i>	<i>lờ</i>
M	m	<i>emmo</i>	<i>mờ</i>
N	n	<i>enno</i>	<i>nờ</i>
P	p	<i>pê</i>	<i>pờ</i>
Q	q	<i>cu</i>	<i>q(u): quờ</i>
R	r	<i>erro</i>	<i>rờ</i>
S	s	<i>etxơ</i>	<i>xờ,</i> <i>dờ</i>

T	t	<i>tê</i>	<i>tờ</i> <i>xờ</i>
V	v	<i>vê</i>	<i>vờ</i>
X	x	<i>ichxơ</i>	<i>kxờ</i> <i>kdờ</i>
Z	z	<i>dêta</i>	<i>dờ</i>

IV. Các phụ âm kép

1. Những phụ âm kép phát ra một âm

1.1. Phụ âm kép *ch*: là phụ âm kép có nguồn gốc Hilạp (X, x: khi), nên phát âm theo âm Hilạp, như [kh] trong tiếng Việt.

1.2. Phụ âm kép *ph*: cũng có nguồn gốc Hilạp (Φ, ϕ : phi), nên phát âm như âm [ph] trong tiếng Việt.

1.3. Phụ âm kép *rh*: phát âm như âm [r] có rung lưỡi.

1.4. Phụ âm kép *th*: là phụ âm kép có nguồn gốc Hilạp (Θ, θ : thêta), nên phát âm theo âm Hilạp, như âm [th] của tiếng Việt. Tuy nhiên, do thói quen phát âm tiếng Pháp nên nhiều người đã phát thành âm [t].

2. Phụ âm kép vừa phát ra 1 âm vừa phát ra 2 âm: đó là phụ âm kép *sc*, tùy thuộc nguyên âm theo sau mà có cách phát âm như sau:

Phát thành 1 âm như âm [s] trong tiếng Việt khi đứng trước các nguyên âm e, i, y, ae, eu, oe.

Phát thành 2 âm [xk] khi đứng trước các nguyên âm o, u, au, aï, oï. Cần nhớ rằng khi phát âm trong trường hợp thứ hai này, âm s phát yếu và lướt nhanh để cho âm c thành âm chính.

3. Những phụ âm kép phát ra 2 âm, nhưng phụ âm sau mạnh và dài hơn.

ps là phụ âm kép có nguồn gốc Hilạp (Ψ, ϕ : pxi), được phát âm là [px], ví dụ như *Pseudopoda* (chân giả), *Pseudoryx nghetinhensis* (loài Sao la)...

4. Phụ âm ghép đặc biệt

Các phụ âm đơn "n" và "g" khi đi liền nhau cần được lưu ý rằng:

a. Khi chúng ghép thành "ng": khi phát âm phải tách ra từng âm một, *n* cho âm tiết trước và *g* cho âm tiết sau.

b. Khi chúng ghép thành "gn": có hai trường hợp:

Đứng đầu từ: là một phụ âm kép

Đứng giữa từ: phát âm tách rời 2 phụ âm ra, phụ âm *g* cho âm tiết trước và phụ âm *n* cho âm tiết sau. Do thói quen phát âm tiếng Pháp nên nhiều người phát âm 2 phụ âm này như phụ âm kép nh trong tiếng Việt.

V. Những nguyên âm và phụ âm có cách phát âm cần lưu ý

1. Nguyên âm i và j: tuy có cách viết khác nhau nhưng cả hai đều cùng một cách phát âm là [i].

2. Nguyên âm y: là một nguyên âm gốc Hilạp (Y, u: *ipxilon*) được Latinh hóa, phát âm thành [i].

3. Phụ âm c: có hai cách phát âm khác nhau:

a. Phát âm như âm [k] tiếng Việt khi nó đứng trước các nguyên âm *a, o, u*

b. Phát âm như âm [x] tiếng Việt khi nó đứng trước các nguyên âm *i, e, y, ae, oe*

4. Phụ âm g: phát âm như âm [gh] tiếng Việt trong mọi trường hợp. Tuy nhiên cũng có người quen phát âm như âm [j] của tiếng Pháp với 1 số trường hợp.

5. Phụ âm q: không đi một mình, muốn phát âm được nó phải đi kèm với nguyên âm *u* tạo thành phụ âm đặc biệt và được phát âm như âm [qu] trong tiếng Việt.

6. Phụ âm r: khi phát âm phải rung lưỡi.

7. Phụ âm s: có hai cách phát âm:

a. Phát âm như [dờ] tiếng Việt khi nó bị kẹp giữa hai nguyên âm hoặc giữa một nguyên âm và phụ âm *m* hay *n*

b. Phát âm như âm [x] tiếng Việt đối với những trường hợp còn lại.

8. Phụ âm t: có hai cách phát âm:

a. Phát âm như âm [x] tiếng Việt khi nó đứng trước nguyên âm *i* mà sau nguyên âm *i* lại có thêm một nguyên âm khác nữa.

b. Phát âm như âm [t] của tiếng Việt khi kết cấu như trên nhưng có thêm một trong 3 phụ âm *s, t, x* đi liền trước phụ âm *t*

c. Những trường hợp còn lại đều được phát âm như âm [t] tiếng Việt.

9. Phụ âm x: có hai cách phát âm:

a. Phát âm [kz] khi nó bị kẹp giữa hai nguyên âm.

b. Phát âm [kx] ở những trường hợp còn lại.

10. Phụ âm z:

a. Nếu nguồn gốc tiếng Hilạp thì được phát âm [z]

b. Nếu nguồn gốc tiếng Đức thì phát âm [tz]

11. Phụ âm w:

a. Nếu nguồn gốc tiếng Đức thì phát âm như âm [v] tiếng Việt.

b. Nếu nguồn gốc tiếng Anh, Mỹ thì phát âm như âm [w] của tiếng Anh.

MỤC LỤC

CÁC THUẬT NGỮ PHÁP LÝ TIẾNG LATINH

A Mensa Et Thoro	Actione	Actio Perpetua
	Abundans	Actio Personalis
	Cautela Non Nocet	Moritur Cum Persona
A Posteriori		
	Abusus Non Tollit Usum	Actio Quod Iussu
A Priori		
A Quo	Acceptilatio	Actio Spontanea
A Verbis Legis Non Est Recedendum	Accidentalia Negotii	Actor Sequitur Forum Rei
a.i. (Gốc latinh: ad interim)	Accusare Nemo Se Debet Nisi Coram Deo	Actori Incumbit Probatio
a.m. (Gốc latinh: Ante Meridiem)	Accusatio	Actus Reus
Ab Extra	Accusator	Actus Reus
Ab Initio	Actio	Actus Reus Non Facit Reum Nisi Mens Sit Rea
Aberratio Ictus	Actio Civilis	
Absentes	Actio Culposa	Ad Hoc
Absolutio	Actio In Personam	Ad Hominem
Absolutio Ab		Ad Infinitum

Ad Litem	Animus	Casus
Ad Notam	Occidendi	Casus Belli
Ad Quod Damnum	Animus Revertendi	Causa Criminalis
Administratio	Ante	Causa Mortis
Adscriptio	Ap (Anni Praeteriti)	Causa Prima
Advocatus	Arbiter	Caveat
Aequalitas	Audiatur Et	Ceteris Paribus
Aequum Et Bonum	Altera Pars	Circuitus Est Evitandus
Affectio	Bellum	Civilitas
Affidavit	Bene Iudicat Qui Distinguit	Civis
Affinitas	Bona Fide	Coalitio
Affirmatio	Boni Mores	Coactor Delicti
Aggratiatio	c., ca., ca or cca. (Gốc latin: circa)	Codex
Alibi		Codificatio
Ambaxator	Cap. (Gốc latin: capitulus)	Cogiugium
Amicus Curiae	Casum Sentit Dominus.	Cognatio
Animus		Colloquium
Animus Nocendi		Comitia
		Commodum

Communicatio	Consensus Facit Legem	Corpus
Communitas	Consensus Gentium	Corpus Delicti
Comparatio	Consilium Civitatis	Corpus Iuris Canonici
Comparatio Litterarum	Constitutio	Corpus Iuris Civilis
Compensatio	Consuetudo	Corruptio
Compensatio Morae	Consuetudo Pro Lege Servatur	Crimen
Complementum	Consultum	Crimen Falsi
Concedo	Contra	Crimina Culposa
Condicio	Contra Bonos Mores	Crimina Dolosa
Condicio Sine Qua Non	Contra Legem	Cuius Est Solum Eius Est Usque Ad Coelum Et Ad Inferos
Confidentia	Contractus	Culpa
Confirmatio	Contradictio In Adjecto	Concurrens
Conflictatio, Conflictus	Controversia	Culpa Lata
Confoederatio	Cooperatio	Culpa Levis
Consensus	Corporatio	Curriculum Vitae
Consensus Ad Idem		Custodia

D D (De Dato)	Deditio	Ei Incumbit
D.V. (Gốc latin: Deo volente)	Defensio	Probatio Qui Dicit
Da Mihi Factum, Dabo Tibi Ius	Defensio (Necessaria)	Electio
Damnatio	Delict	Emptio Rei Speratae
Damnum	Deprehensio	Emunitas
De Bonis Asportatis	Desponsatio	Errare Humanum Est
De Die In Diem	Destinatio	Erratum, Error
De Facto	Dicta Et Promissa	Et Ab Hoste Doceri
De Futuro	Dicto Die (D D)	Et Al
De Iure	Dictum	Et Cetera (Etc)
De Lege Ferenda	Dictum Factum	Et Non Facere Facere Est
De Lege Lata	Dies Ater	Et Seq.
De Novo	Dies Dominicus	Et Uxor
Debitor	Non Est Juridicus	Ex Delicto
Debitum	Doli Incapax	Ex Delicto
Decisio	Dum Spiro Spero	Ex Gratia
Dedit	Durante Matrimonio	Ex Injuria Jus

Non Oritur	Facultas Docendi	Litem
Ex Juris	Falsificatio	H A (Hoc Anno)
Ex Nunc	Familia	Habeas Corpus
Ex Tunc	Felo De Se	Hereditas
Ex Turpi Causa	Felonia	Hoc Loco
Non Oritur Actio	Ferae Naturae	Homicidium
Ex Usu	Ferita	Homicidium
Exceptio Doli	Fiat Justitia Ruat	Necessarium
Excessus	Caelum	Homo Sum, Nil
Exegesis	Fidefragium	Humani A Me
Exempli Gratia	Fideiussio	Alienum Puto
Exoneratio	Fidematio	Hostis Humani
Exordium	Finis	Generis
Experto Credite!	Fornicatio	Humanitas
Exsecutio	Forum	i. a. (Gốc latinh: inter alia)
Extant	Fur	i.e. (Gốc latinh: id est)
Extra Ordinem	Furtum	Ibid.
f. (singular)	Glossa	Idem
ff. (plural)	Gravamen	Ie (Id Est)
(Gốc latinh: folio/foliis)	Guardian Ad	Ignorantia Juris

Non Excusat	In Terrorem	Iura
Immobilis	In Toto	Iura Novit Curia
In Articulo Mortis	Indebite	Iuramentum
In Camera	Iniusta Possessio	Iuridicus
In Casum Necessitatis	Insimulatio	Iurisprudentia
In Concreto	Instrumentum Sceleris	Iurista
In Flagrante Delicto	Intercursus	Ius Actus
In Forma Pauperis	Interpretatio	Ius Ad Rem
In Mitius	Intra	Ius Civile
In Nomine	Intra Legem	Ius Est Ars Boni Et Aequi
In Pari Materia	Ipsa Dixit	Ius Manuarium
In Praxi	Ipsa Facto	Ius Naturale
In Prope Persona/In Propria Persona	Ipsa Jure	Ius Non Scriptum
In Puncto	Iudex	Ius Postulandi
In Re	Iudicatura	Ius Privatum
	Iudicis Est Ius Dicere, Non Dare	Ius Publicum
	Iudicium Dei	Ius Soli
		Iusta Possessio

Iustitia	Lex Loci	Inferiori
Regnorum	Contractus	Lex Voluntatis
Fundamentum	Lex Loci Delicti	Litigatio
J.D. (Gốc latin: Juris Doctor)	Commissi	LL.B. (Gốc latin: Legum Baccalaureus)
Jus Civile	Lex Non Cogit Ad Impossibilia	Locus
Jus Commune	Lex Non Scripta	Locus Regit Actum
Jus Naturale	Lex Patriae	Locus Standi
Jus Publicum	Lex Personalis	M Pr (Mensis Praeteriti)
Jus Vitae Necisque	Lex Posterior Derogat Priori	M.A. (Gốc latin: Magister Artium)
Lc (Loco Citato)	Lex Prospicit, Non Respicit	M.O. (Gốc latin: modus operandi)
Legalis	Lex Retro Non Agit	Magister
Legalisatio	Lex Scripta	Mala Fide
Leges Humanae Nascuntur, Vivunt, Moriuntur	Lex Scripta	Malum In Se
Legislatio	Lex Situs	Malum Prohibitum
Lex	Lex Specialis Derogat Legi Generali	
Lex Domicilii	Lex Superior Derogat Legi	

Mare Clausum	Ne Bis In Idem	Actor Et Iudex
Mare Liberum	Ne Exeat	Nemo Ultra Posse Obligatur
Mater Semper Certa Est, Pater Est, Quem Nuptias Demonstrant	Ne Quid Nimis Necessitas Non Habet Legem	Nihil Fit Sine Causa
Mea Culpa	Negligentia	Nisi Prius
Mens Rea	Negotiorum Gestio	Nolle Prosequi
Mens Rea	Negotium	Nolle Prosequi
Meo Voto	Negotium Nullum	Nolo Contendere
Meritum	Negotium	Non Compos Mentis
Minima Non Curat Praetor	Nemo Dat Quod Non Habet	Non Constat
Molestia Poenae	Nemo Invitus Agere Cogitur	Non Est Factum
Mortis Omnia Solvit	Nemo Iudex Sine Actore	Non Faciat Malum, Ut Inde Veniat Bonum
Mutatio Libelli	Nemo Plus Iuris Ad Alium	Non Obstante Verdicto
Mutuuum	Transferre Potest	Noscitur A Sociis
Mutuus Consensus	Quam Ipse Habet	
Nasciturus	Nemo Simul	Nota Bene! (Nb)

Nudum Pactum	Optimum	Per Curiam
Nulla Bona	p. (Gốc latinh:pagina)	Per Exemplum
Nulla Poena Sine Crimine	p.a. (Gốc latinh: per annum)	Per Minas
Nulla Poena Sine Lege	P.M. (Gốc latinh: Post Meridiem)	Per Vota Maiora
Nulla Poena Sine Lege	p.m.a. (Gốc latinh: post mortem auctoris)	Percussio
Nunc Pro Tunc		Perduellio
Obligatio	Pacta Sunt Servanda	Permissio
Obligatio Ex Contractu	Pactum In Favorem Tertii	Persona Non Grata
Omnia Praesumuntur Contra Spoliatorem	Par Delictum	Ph.D. (Gốc latinh: Philosophiæ Doctor)
Onus	Pater Est Quem Nuptiae Demonstrant	Plagium
op. cit. (Gốc latinh: opere citato)	Pendente Lite	Plagium Literarium
Opinio Iuris	Per Capita	Possessio
Oppositio	per cent. (Gốc latinh: per centum)	Post Eventum
		Post Mortem
		Post Mortem Auctoris
		Post Scriptum (P

S)	Proprietas	Ratio Decidendi
pp. (<i>paginae</i>)	Q.D. (Gốc latin: quaque die)	Ratione Soli
Prior Loco Potior Iure	Quaestio Facti	Re Vera
Prior Tempore Potior Iure	Quaestio Iuris	Rekursus
Prioritas	Quasi	Remedium
Prius Quam Exaudias Ne Iudices	Qui Facit Per Alium Facit Per Se	Repetitio Est Mater Studiorum
PRN (Gốc latin: pro re nata)	Qui Iure Suo Utitur, Neminem Laedit	Res
Pro Hac Vice	Qui Prior Est Tempore, Potior Est Jure	Res Factae
Pro Jure Patrio Stamus	Quid Pro Quo	Res Immobiliēs
Pro Possessore	Quo Ante	Res Judicata
Pro Tem	Quot Homines, Tot Sententiae	Res Mobiles
Prohibitio	R	Res Nullius
Promissio	R.I.P. (Gốc latin: requiescat in pace)	Res Publica
Promissorium		Respondeat Superior
Propositum		Rex Non Potest Peccare
Propricidium		Rex Nunquam Moritur
		Rigorosum

(Examen)	Sexus	Unitas
s.o.s. (Gốc latinh: si opus sit)	Solutio	Usufruct
Sanctio	sq., sqq. (Gốc latinh: sequentia)	Utilitas
Sanctio Pragmatica	Stare Decisis	Uxor
Scire Leges Non Hoc Est Verba Earum Tenere Sed Vim Ac Potestatem	stat. (Gốc latinh: statim)	v. i. (Gốc latinh: vide infra)
Se Defendendo	Statuta Suo Clauduntur Territorio, Nec Ultra Territorium Disponunt	v. s. (Gốc latinh: vide supra)
Securitas	Supra	Vacantia
Sensu Lato	Suspectio	Vacatio
Sententia Nulla	Tempus	Verba Fortius Accipiuntur Contra Proferentem
Sic Utere Tuo Ut Alienum Non Laedas	Terra Nullius	Veto
Signatura	Testamentum Holographum	Via
Sine Die	Testis	Via Contractus
Situs	Trial De Novo	Via Legis
Sodomia Ratione	Tribunal	Vice Versa
	Ultra Vires	Vice Versa
		Vide

Vigilantibus Non

Dormientibus

Aequitas

Subvenit

Vis

Vis Legis

Vis Maior

Vis Probandi

Viz. (Viết Tắt

Của Từ

Videlicet)

Votum

Decisivum

vs or v. (Gốc

latinh: versus)

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. *Alpmann*, Brockhaus, Studienlexikon Recht, 3. Auflage, C.H.Beck, München, 2012.
2. *Annegerd Alpmann-Pieper et al. (Hg.)*, Studienlexikon Recht, 3. Aufl., Alpmann Brockhaus, 2010.
3. *Bugg*, Contracts in English (an introductory guide to understanding, using and developing “Anglo – American” Style contracts), C.H. Beck, München, 2010
4. *Creifelds*, Rechtswörterbuch, 20. Aufl., München 2011.
5. *Garner*, Black’s Law Dictionary, 10. Edition, 2014.
6. *Horst Tilch / Frank Arloth (Hg.)*, Deutsches Rechts-Lexikon. 3 Bd., 3. Aufl., München, 2001.
7. *Köbler*, Juristisches Wörterbuch, Für Studium und Ausbildung, 15. Aufl., Vahlen, München, 2012.
8. *Köbler*, Ziel-wörterbuch europäischer Rechtsgeschichte, 5. Aufl., Recht- und Sprachwissenschaft GmbH, Gießen, 2009.
9. *Lieberwirth*, Lateinische Fachausdrücke im Recht, 2. Aufl., Heidelberg, 1988.
10. *Linhard*, Wörterbuch Recht, Englisch – Deutsch, Deutsch – Englisch, München, 2010.

11. *Michaelis*, Legal Terms für Juristen (12.500 Fachbegriffe English – Deutsch), hemmer/wüst Verlag GmbH, Würzburg 2011.
12. *Martin*, A Dictionary of Law, 5. Edition, Oxford University Press, 2003.
13. *Meyer*, Juristische Fremdwörter, Fachausdrücke und Abkürzungen, 13. Aufl., 2012.
14. *Partington*, An Introduction to the English Legal System, Oxford, 2000
15. *Sims*, English Law and Terminology, 3. Aufl., Baden-Baden, 2010

Website: Chuyên trang học luật trực tuyến (hocluat.vn)

Facebook: Học Luật OnLine

Nên chia sẻ để học tập, không nên thương mại hóa